

HUDOBNÝ ŽIVOT 80

Ročník XII.
29. IX. 1980
2,— Kčs

18

Ondrej Lenárd, šéfdirigent Symfonického orchestru Čs. rozhlasu v Bratislave preberá z rúk člena Predsedníctva ÚV KSS predsedu SNR V. Salgoviča Národnú cenu SSR za rok 1980, ktorou bol poctený tento orchester. Snímka: ČSTK

Vyznamenaný SOČR

Udelenie Národnej ceny SSR Symfonickému orchestru Čs. rozhlasu v Bratislave za vynikajúce interpretačné výkony a propagáciu slovenskej hudobnej tvorby je dôstojným záverom najvýznamnejšej etapy v jeho polstoročnej umeleckej činnosti. Úspechy posledného desaťročia sú však podmienené predchádzajúcim vývinom, počas ktorého náš najstarší symfonický orchester prešiel niekoľkými fázami kvalitatívneho vzostupu.

Pravidelná profesionálna činnosť rozhlasového orchestra sa začala v roku 1929. Umožnila ju iniciatíva a záslužná snaha O. Nedbala a M. Ruppeltda, ktorí do čela súboru povolali českého umelca F. Dyka. Ten sa v krásnej, romantickú ére rozhlasu, keď toto médium neobyčajne priťahovalo poslucháčov a jeho vysielanie malo širokú spoločenskú odozvu, pričom podstatná časť — hudbu nevyňímajúc — sa realizovala „naživo“, musel vyrovnávať predovšetkým so špeciálnymi rozhlasovými požiadavkami. Orchester Radiojournal hral teda scénické hudby i populárne skladby ľahšieho žánru, úžitkové a zábavné veci, vlastne všetko, čo si vtedajšia rozhlasová prax vyžadovala. Od samého počiatku však malo umelecké vedenie i členovia ambície hrať závažnú symfonickú literatúru všetkých štýlových období, prinášať poslucháčom vrcholné hudobné hodnoty v kvalitnej reprodukcii. Je obdivuhodné (aj keď berieme do úvahy dnešný prudký vzostup profesionality koncertného umenia), ako úspešne si orchester počínal pri plnení svojich neľahkých úloh, často prevyšujúcich jeho skutočné možnosti: elán, zanietenie a láska k hudbe však v tých časoch robili „zázraky“. Zároveň vďaka prvému šéfdirigentovi F. Dykovi a prvému slovenskému dirigentovi K. Schimplovi (v rokoch 1939-42 bol tento skromný, pracovitý umelec „a neskôr pedagóg šéfom telesa) a ich priebornej drama-

turgickej orientácii stál orchester v tridsiatych rokoch na čele zápasov o modernú slovenskú národnú hudbu. Uskutočnil významné premiéry diel E. Suchoňa, A. Moyzesa, J. L. Bellu, M. Moyzesa a iných. Vyše 50 rokov existencie SOČRu je vôbec poznamenaných nespočítanými premiérami slovenských autorov, ktorých diela uvádzal do života v starostlivom našťudovaní, čím statočne plnil svoju historickú úlohu.

Ak tridsať rokov boli v umeleckej biografii orchestra prvým vrcholom, druhý prišiel po oslobodení našej vlasti, keď sa radikálne zlepšili pracovné podmienky a zvýšila starostlivosť o orchester. V jeho práci sa výrazne uplatnila tendencia nekompromisne propagovať pokrokové hudobné hodnoty domáce i zahraničné a toto poslanie akcentuje aj súčasná dramaturgia. Pochopiteľne, okrem závažných kultúrno-politických úloh stála pred dirigentmi vždy aj požiadavka dvíhať latku umeleckej náročnosti a zvyšovať reprodukčný štandard orchestra. S veľkou zodpovednosťou a úspešne ju plnili F. Babušek, E. Rajter, R. Týnsky, L. Slovák, B. Režucha, O. Trhlík a ďalší slovenskí i českí umelci. V procese kristalizovania interpretačného štýlu SOČRu priniesli mnoho tvorivých impulzov pohostinské vystúpenia takých osobností ako E. Jochum, A. Pedrotti, A. Markowski, Ch. Mackerras, D. Dixon, J. Ferencsik, početný je tiež rad svetoznámých sólistov, s ktorými mal orchester česť spolupracovať (A. Gertler, D. Olstrach, W. Schneiderhan, R. Orozco, M. Ponti, W. Wilkomirska atď.). Hoci hlavnou pracovnou náplňou je už dlhšie štúdiové nahrávanie, veľmi prezieravou a potrebnou sa ukázala prax verejných koncertov, kde sa živý kontakt s poslucháčmi priaznivo odráža na tvorivom zaujatí súboru. Veľmi dôležitou kapitolou sú zahraničné zájazdy: od roku 1965, keď O. Trhlík pri-

pravil prvý do Talianska, SOČR pravidelne hostuje v zahraničí a možno povedať, že sa výrazne presadil i vo vyspelých krajinách a v náročnej konkurencii. Svedčia o tom neobyčajne priaznivé kritiky zo ZSSR, Bulharska, NDR, ale tiež Talianska, Španielska, NSR, ktoré zhodne konštatujú vyspelosť telesa a vyzdvihujú najmä skutočnosť, že dokáže na pódiu strhnúť mimoriadne živou, spontánnou muzikalitou, precíteným a zaujatým postojom k hranej hudbe.

V polstoročnej umeleckej biografii SOČRu predstavuje práve posledné obdobie (sedemdesiate roky) tretí kvalitatívny vrchol, čo je celkom v súlade s mohutným rozvojom socialistickej hudobnej kultúry. V ich priebehu sa orchester kádrom stabilizoval, v jeho organizme zavládla vyrovnanosť mladosti a skúsenosti, nadšenia a majstrovstva. Umelci takých kvalít ako A. Móži, M. Telecký, J. Sikora, V. Šimčíško, J. Vondra a ďalší dokázali stmeliť jednotlivé skupiny, viesť ich k usilovnej práci na sebe a k uplatňovaniu čoraz náročnejších kritérií. Nemožno v tejto súvislosti obísť rozhodujúci podiel šéfdirigentov dr. E. Rajtera a neskôr od r. 1977 O. Lenárda na zvyšovaní umeleckej úrovne telesa a formovaní jeho interpretačného profilu. Za takejto priaznivej situácie výsledky nenechali na seba dlho čakať. Pri retrospektívnom pohľade ich môžeme zhrnúť do niekoľkých podstatných faktov. SOČR si pri domáciach vystúpeniach neobyčajne upevnil a posilnil prestíž vynikajúceho telesa — obzvlášť na festivaloch v Prahe, Brne i Bratislave sa zakaždým vypoľ k vrcholným výkonom. Vďaka pochopeniu zo strany vedenia Čs. rozhlasu absolvoval značný počet úspešných zájazdov, kde širil dobré meno našej kultúry a vyslúžil si obdiv poslucháčov i uznanie znalcov. Tretí, a zďa najzávažnejší, moment predstavuje sústavná pozornosť, aká sa v dramaturgii posledných desiatich rokov venovala slovenskej tvorbe. Za všetky diela spomeňme obnovenie Moyzesevej 1. symfónie, prvej tiež v našej hudbe, i premiéru jeho skvelej 11. symfónie, novátorské našťudovanie Suchoňovej Baladickéj suity a Metamorfoz O. Lenárdom (najmä vzhľadom na prepojenie umeleckého a technicko-realizačného momentu, umožnené tímovou prácou), Cikkerovu Symfóniu 1945. Pozoruhodné výsledky sa dosiahli aj v prípade štúdiových nahrávok Bergerovho Mementa a Zeljenkovej 3. symfónie. Spolu s nimi priniesli desiatky ďalších slovenských partitúr vysoko profesionálny umelecký výkon orchestra. Konečne nebolo možné obísť ani svetový repertoár, na ktorom si orchester trífli umelecký vkus a overoval šírku schopností. Medzi najúspešnejšie sa priradili nahrávky Straussovho Dona Juana a Debussyho Mora.

K udeleniu Národnej ceny srdečne blahozeláme všetkým členom orchestra. Iste je v silách a schopnostiach všetkých, aby aj nasledujúce obdobie bolo rovnako umelecky významné ako to predošlé. —ip—

KULTÚRNE LETO '80

Dni organovej hudby

V Hudobnej sieni bratislavského Hradu sa tohto leta už po piaty raz konali Dni organovej hudby. V podaní príslušníkov rôznych interpretačných smerov a škôl zneli tentoraz len sólové organové recitály, bez orchestrálneho sprievodu. To dávalo možnosť bohatého porovnávania diel autorov všetkých štýlových období najrôznejšej proveniencie a samozrejme, i rôznych výkonov. Hneď úvodom treba povedať, že ich úroveň bola vysoká.

Ako prvý koncertoval 28. júna Boris Romanov zo ZSSR. Okrem večerného recitálu vystúpil predpoludňom pre brigády socialistickej práce (pýtame sa: prečo v poloprázdnej sieni?). Do prvej polovice svojho programu zaradil Prelúdium a fúgu J. S. Bacha, zaujímavých Päť sonát španielskeho skladateľa Sebastiana de Albero (1722—1756), stavebne blízkyh sonátam D. Scarlattiho a Koncert h mol J. G. Walthera, interpretačne snád najvydarenejší. Rovnako vynikajúco zahrál po prestávke Evokáciu zo Sixtínskej kaplnky Franza Liszta, v ktorej treba vyzdvihnúť najmä výborne vystavanú registráciu a jemnú agogiku. Na záver za-

Boris Romanov vynikajúco prezentoval sovietsku organovú školu.

znela Gotická suita Léona Boëllmanna. — V interpretácii Romanova sa okrem toho, že z nej cítil vynikajúcu klavírnú prípravu (samozrejmu u všetkých sovietskych organistov) šťastne snúbí vplyv tradičnej školy jeho pedagóga L. Rojzmana so súčasnými interpretačnými prúdmi.

29. júna čoskoro po úvode koncertu mladého nórskeho organistu (žijúceho v NSR) Jona Laukviksa bolo jasné, že jeho výkon bude jedným z vrcholov tohtoročného cyklu. Bol dovtorený po všetkých stránkach,

výrazný, tak v celkoch ako v detailoch. Registroval si čistočne sám. Okrem diel J. S. Bacha — Fantázie G dur, krásne, takmer vzorovo interpretovaných tzv. Schüblerových chorálových predohier, Toccaty a fúgy F dur a Buxtehudeho Prelúdia a fúgy, predneseného priam inštruktívne zreteľne v tom najlepšom zmysle slova, sme počuli Gammal Fäbodpsalm Oskara Lindberga a u nás neznámu Introdukciiu a passacagliu op. 4 nórskeho organistu a skladateľa Arilda Sandvolda (*1895), dielo kompozičnou faktúrou blízke Maxovi Regorovi. Zaujímavých bolo aj Osem meditácií samotného interpreta, ktorý je v kompozícii autodidaktom; hoci nezaprú vplyvy niektorých skladateľov (napr. J. Alaina), sú to diela dobre postavené, vykontrastované a výrazom svojské.

Jedna z našich najmladších interpretiek Anna Zúriková vystúpila 2. júla v prvej polovici koncertu s dielami autorov nášho storočia. V úvodnom Concerte op. 42 Jána Zimmera zvlášť výrazne predniesla II. časť (Ariu) a veľmi plasticky a zrozumiteľne neľahkú záverečnú fúgu III. časti (Toccaty a fúgy). Stavebne i farebne zaujímavovo vystavala Štyri kusy pre organ Pála Kadosu (Plačlivo, Etuda, Uspávanka, Toccatina), ktoré v prvej a poslednej časti prinášajú názvuky na ľudové piesne. Zo Sonáty č. 2 Paula Hindemitha zaujali predovšetkým prvé dve časti, najmä však veľmi pekný záver druhej. V celom diele by bolí vitané trochu smelšie tempové kontrasty. Fantázia d mol M. Kabeláča v Zúrikovej podaní rástla pozvoľna, ale naliehavo a dostala tak trochu zvláštny charakter: vyznela vcelku ako varovný výkrik. Po prestávke sme si vypočuli dve diela J. S. Bacha: Partitu g mol; najpůsobivejšie v nej boli stredné variácie (5., 6., 7., ale i 10.) a Prelúdium a fúgu C dur, v ktorom živé tempo, zreteľné vedenie hlasov a hoci registračne trochu nevyrovnaná, ale sústavná veľká gradácia zabezpečili impozantné vyznenie diela. — Zúriková hrá technicky bezpečne, samozrejme, vo výraze vecne a presvedčivo, rezervy má ešte v mäkkej výrazovej oblasti interpretačného prejavu.

Mimoriadne cenný bol výkon zaslužilého umelca prof. dr. Ferdinanda Klindu, 5. júla, ktorý najprv prezentoval diela autorov pobachovského obdobia, nezriedka zaznávané ako výtvarny epochy úpadku organového umenia. Stručné, ale zasvätené a výstižné úvodné slovo pomohlo poslucháčom započúvať sa s väčším porozumením do skladieb, označených neraz ako neorganové. V rukách F. Klinda (Pokračovanie na 3. str.)

staccato

● ZUZANA PAULECHOVÁ, poslucháčka bratislavského konzervatória sa stala laureátkou medzinárodnej súťaže mladých klaviristov v Citta di Senigallia v Taliansku. V národnej súťaži reprezentovala našu klavírnu pedagogiku prednesom diel D. Scarlattiho, L. v. Beethovena, F. Chopina, ako aj národného umelca Eugena Suchobu.

● NÁRODNÉ DIVADLO V PRAHE pripravuje pre sezónu 1980-81 šesť operných a dve baletné premiéry. Operný súbor postupne uvedie Pucciniho Tosku, Smetanovo Tajomstvo, Hanušovho Sluhu dvoch pánov, Paerovu Zuzanu Vojňovú, Prokofievovho Ohnivého anjela a Smetanove Dve vdovy. Baletný súbor našťuduje Hertelovu Máru opatrnosť, ktorú uvedie spolu so Chopinovými Sylfidami a Trojanov balet Sen noci svätéhojanskej.

● SCHUBERTOVE DNI V ZELIEZOVCIACH. Každoročné organizovanie schubertovských podujatí v Zeliezovciach sa postupne stáva tradíciou. Zeliezovce zviazané s tvorbou Franza Schuberta si chcú týmto podujatím pripomínať jej veľký kultúrny význam pre túto lokalitu. Už niekoľko rokov je umeleckým spoluorganizátorom týchto podujatí bratislavské konzervatórium. Na tohtoročných októbrových Schubertových dňoch v Zeliezovciach naplní program hlavného koncertu niekoľko menej známych skladieb skladateľa, ktoré odznejú v interpretácii najtalentovanejších študentov školy.

● NAJSTARŠIA UČITELKA ZVOLENSKEJ HUDOBNEJ ŠKOLY. V uplynulom školskom roku ĽSU vo Zvolene oslavovala 60. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti navštívila školu aj jediná žijúca členka prvého učiteľského zboru vtedajšej hudobnej školy Terézia Nicklová-Koritanská. Narodila sa vo Zvolene 3. novembra 1898. Je odchovankynou budapeštianskeho konzervatória, ktoré ukončila v roku 1918. Učiteľskú dráhu začala vo Zvolene ako súkromná učiteľka. Pre jej výborné výsledky vo vyučovaní ju pozval do mestskej hudobnej školy za učiteľku klavírnej hry vtedajší riaditeľ Gustáv Simkovič. Popri vyučovaní vystupovala sólisticky i ako klavírna sprevádzateľka. V roku 1922 sa presťahovala do Maďarska, kde celý život vyučovala klavírnu hru, hudobnú teóriu a zúčastňovala sa kultúrneho života mesta.

Terézia Nicklová-Koritanská spomínala na vtedajšiu metódu vo vyučovaní klavírnej hry či hudobnej výchovy, ktorá sa ako samostatný predmet nevyučovala, ale sa učila počas klavírnej hodiny, až neskôr, po príchode V. Figaša-Bystrého, sa tento predmet osamostatnil. (Ján Fraňo)

● ZASL. UMELEC BAR-TOLOMEJ URBANEC dokončil svoju štvrtú operu. Je ňou satiricko-komická opera „Velúrové sako“ podľa rovnomennej satiricko-komickej hry Stanislava Stratieva. Spracováva námet zo súčasnosti, niektoré partie opery sú riešené elektronickou hudbou. Autorom libreta je Koloman Čiliak.

● KUTNÁ HORA 1980 bol názov súťaže v hre na gitare (29. VI. — 3. VII.), na ktorej sa zúčastnilo takmer 60 súťažiacich v troch vekových kategóriách (do 16, do 20 a do 30 rokov). Víťazmi jednotlivých kategórií sa stali: J. Procházková (Konzervatórium v Plzni), I. Herzog (Konzervatórium v Bratislave), V. Bláha (Vysoká škola F. Liszta vo Weimare). I. Herzog získal aj titul Laureáta súťaže a zvláštnu cenu Čs. hudobných nástrojov, n. p. Cremona.

● SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA DO NOVEJ SEZÓNY — 8. septembra uskutočnilo vedenie Slovenskej filharmónie tlačovú besedu, na ktorej vedúci umeleckí pracovníci inštitúcie — dr. L. Mokry, CSC., šéfdirigent orchestra nár. umelec L. Slovák, umelecký vedúci SKO zasl. umelec B. Warchal a hlavný zborník SFZ L. Mátl — informovali zástupcov tlače o náplni nadchádzajúcej koncertnej sezóny 1980-81. Nová štruktúra abonentných cyklov, zavedená do praxe v minulých sezónach, zostáva v podstate zachovaná. Na základe pripomienok abonentov korigujú sa iba cykly A a B v tom zmysle, že tri koncerty v mesiaci zostávajú spoločne pre obe poradia, jeden ďalší, zväčša komorného charakteru, bude zaradený do poradia B. Okrem koncertov pre závody a Hudobnú mládež začne SF v budúcej sezóne pravidelnú koncertnú činnosť tiež v novovybudovanom piešťanskom Dome umenia.

Aj v nastávajúcej sezóne počítajú s predovšetkým s účinkovaním vlastných telies a domácich umelcov. Zo zahraničných dirigentov predstavujú sa s orchestrom SF Thomas Sanderling (NDR), Leonard Slaktin (USA), Wolfgang Gönne-wein (NSR), János Ferencsik (Maďarsko), Kurt Wöss (Rakúsko), Luigi Sagrestano (Taliansko), Džansug Kachidze (ZSSR), z domácich L. Slovák, dr. L. Rajter, B. Warchal, Z. Košler, J. Behlöhávek, L. Pešek, F. Jilek, O. Lenárd, T. Frešo, B. Režucha, L. Mátl. Zo zahraničných sólistov vystúpia huslisti Oľga Par-chomenková, Leonid Kogan, Igor Gavryš a Líana Isakadze (ZSSR), Wanda Wilkomirska (Poľsko), André Gertler (Belgicko), Dénes Kovács (Maďarsko), klaviristi Valentin Proczyński (Taliansko), Dinorah Varsi (NSR), Cyprien Katsaris (Francúzsko), Alexander Toradze a Dina Joffe (ZSSR), violončelista Vladimír Monigetti (ZSSR), trúbkar André Bernard (Francúzsko) a viacerí speváci. Z domácich sólistov sa predstavia dr. F. Klinda, I. Sokol, P. Toperczer, M. Lapšanský, K. Havlíková, I. Palovič, J. Špitková, P. Michalica, M. Hajóssyová, V. Soukupová, V. Příbyl, A. Kuchar-ský, M. Nitranová, J. Skovajsa, V. Malý a viacerí ďalší. Z komorných súbo-rov vystúpia Smetanovo kvarteto a Klavírne trio Berlínskych filharmoni-kov (Západný Berlín).

M dramaturgii koncer-

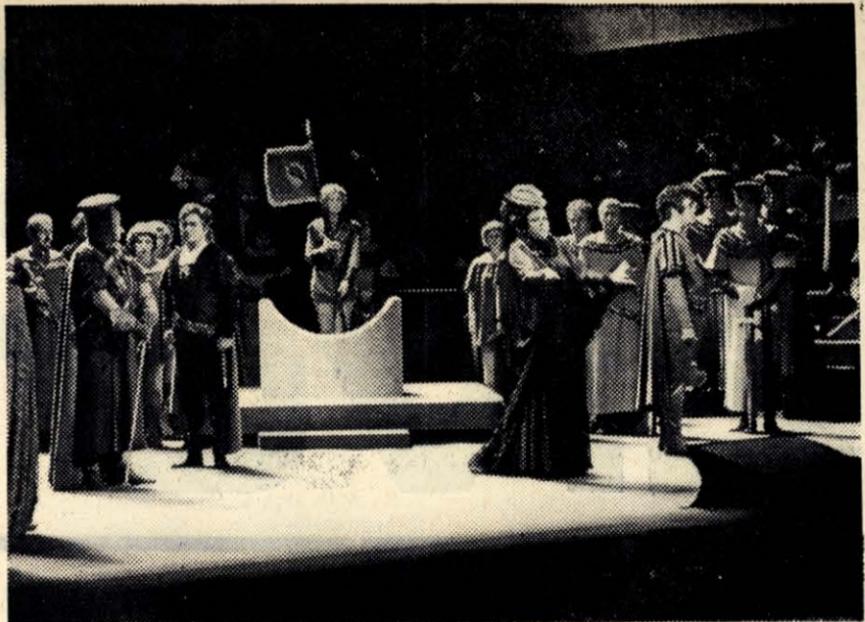
tov sú dôstojnou mierou zohľadnené viaceré výro-čia skladateľov, pripada-júce na prvý polrok bu-dúceho roku — 100. vý-ročie úmrtia M. P. Mu-sorgského (Piesne a tan-ce smrti. Obrázky z vý-stavy, Noc na Lysej hore, niektoré piesne), 100. vý-ročie narodenia E. Bartó-ka (2., 3. klavírny kon-cert, Husľový koncert, Cantata profana, Diverti-mento pre sláčikový or-chester), 70. narodeniny nár. umelca J. Ciklera (Meditácia na moteto H. Schütza, Variácie na slo-venskú ľudovú pieseň, Concertino pre klavír a orchester), 70. narode-niny nár. umelca A. Očená-ša (O vlasti, cyklus zbo-rov — premiéra, jedno ďalšie nové orchestrálne dielo), 60. narodeniny zasl. umelca O. Ferenczy-ho (Symfonický prólog). Významne je v progra-moch koncertov zastúpe-ná súčasná tvorba a to menovite našich sklada-ateľov, kde okrem reprí-zovania starších diel bu-dú premiérovu uvedené novinky D. Martinčeka (Koncert pre sláčikový orchester), L. Fišera (Koncert pre orchester), I. Hrušovského (Suita quasi una fantasia), J. Boháča (Klavírny kon-cert), M. Bázlika (Soná-ta pre sláčiky). Drama-turgickými i interpretač-nými udalosťami slubujú byť i predvedenia Britte-novho 1. koncertu pre klavír a orchester, Hart-mannovho Concerta fu-nebreg pre husle a orches-ter, Šostakovičovej X. symfónie, Mahlerovej Piesne o zemi a IV. sym-fónie, Beethovenovej Mis-sa solemnis D dur, op. 123, Mozartovho Rekvievu, KV 626 a mnohých ďal-ších diel.

Zahraničné cesty Slo-venskej filharmónie, Slo-venského filharmonické-ho zboru a Slovenského komorného orchestra po-vedú v budúcej sezóne do Rakúska, Poľska, NDR, NSR, Juhoslávie, Maďar-ska, Belgicka, Luxembur-ska, pravdepodobne tiež do Grécka, Holandska a Talianska.

Od novej sezóny stáva-jú sa novými umelecký-mi telesami Slovenskej filharmónie Filharmonické kvarteto a Bratislav-ské dychové kvinteto.

● MEDZINÁRODNÁ KLAVÍRNA SÚŤAŽ v Bol-zane bola v dňoch 18. au-gusta až 1. septembra a zúčastnilo sa na nej 109 klaviristov z 24 krajín Európy, Severnej a Juž-nej Ameriky, Ázie, Afri-ky a Austrálie. ČSSR za-stupovali V. Sláviková a M. Pivka. Obaja naši ú-častníci postúpili do dru-hého kola (zo všetkých účastníkov postupovali len sedemnásti!), čo mož-no považovať za veľký úspech. Z finále vyšli ví-tazne Rolf Plagge (NSR), Kikuchi Ruriko (Jajon-sko) a Kórejčanka Suh Hai Kyung.

Z VYDAVATELSTVA OPUS do redakcie došli tieto hudobniny: J. Be-neš: Hudba pre trúbku, bicie a sláčikové nástro-je (partitúra — faximi-le); J. Hatrík: Sentencie (akordeón), Denník Tá-ne Savičovej — mono-dráma pre soprán a dy-chové kvinteto na auten-tický ruský text (parti-túra a hlasy); E. Suchob: Elégia (klavír).

O. Spisar (don César), V. Soukupová (donna Isabella) a V. Zítek (don Manuel) v inscenácii Fibichovej Nevesty messiuskej. Snímka: R. Svoboda

Dve udalosti v pražskom Národnom divadle

Opera Národného divadla otvárala uplynulú sezónu Fibichovou Nevestou messinskou a uzatvárala Mirandolinou B. Martinú. Teda dvoma titulmi, ktoré nepatria medzi bežné repertoárové opery a už vôbec nie do kategórie tých populárnych. Význam oboch inscenácií bol však dlhší, než len ich dramaturgický prínos: Nevesta messinskou sa uviedol Zdeněk Košler ako nový šéf opery — i keď do jeho oficiálneho nástupu ostávali ešte tri mesiace — a Mirandolina zaznelá v Prahe ešte len v druhom naštudovaní po svetovej premiére v Smetanovom divadle v roku 1959.

Nevesta messinská bola dokončená v roku 1883 a v nasledujúcom roku uvedená pod taktovkou A. Čecha. Hlavnú úlohu tragickej kniežatej matky z messinského rodu písal skladateľ pre svoju ženu, významnú smetanovskú speváčku primadonu Betty Fibichovú, ktorá ju od premiéry s úspechom spievala. Z hľadiska praxe divadelnej prevádzky — v zmysle návštevnického ohlasu diela, teda rentability naštudovania a jeho zaradovania do dramaturgických plánov — bola táto opera vždy chápaná skôr ako ideálne splnenie teoretických požiadaviek na formu hudobnej drámy, než ako dielo, ktoré by mohlo diváka zaujať, vzrušiť, priviesť do divadla; ako pomník vzbudzujúci úctu, obdivovaný pre svoje dokonalé tvary, pôsobiaci esteticky, ale pomník chladný. Ak platí stará pravda, že v opernej tvorbe, ktorá je priamo závislá na výkonoch svojich interpretov, zostávajú pri nedokonalom predvedení niektoré stránky partitúry nemé, potom Nevesta messinská s ušľachtilou prínosnosťou námetu a v Fibichovom hudobnom spracovaní oslobodenom od akéhokoľvek divadelného efektu, v nedokonalnej interpretácii úplne umlka.

Skutočnosť, že sa práve toto dielo stalo v Národnom divadle nástupným predstavením nového šéfa opery, bola až symbolická: tento súbor sa môže totiž pochváliť interpretačnou tradíciou Fibichovho jedinečného pokusu o dôsledné naplnenie wagnerovského ideálu hudobnej drámy. Je to tradícia vytváraná menami Karel Kovařovic, Otakar Ostrčil, Václav Talich, Jaroslav Krombholc — a teraz už vieme, že i Zdeněk Košler. Jeho hudobné naštudovanie dalo dielu všetko potrebné k plnému životu: pevnú koncepciu, grandióznu výstavbu, zmysel pre Fibichov monumentalizmus a kleutosť kantilén, starostlivé dynamické a agogické vypracovanie, úzku spoluprácu so spevámi, ktorých hlasy musia výrazovo modelovať psychológiu postáv i každú situáciu drámy. Pritom Košler aj v tejto vznešenej tragédii odhaľuje Fibicha ako bytostného romantika analýzou jeho lyrizmu, ktorý je základom jeho hudobno-dramatického štýlu. Navyše, Košler je typom muzikanta, ktorý dokáže inšpirovať, strhnúť k vrcholnému výkonu celý súbor, takže „Messina“ tu, v podaní orchestra ND, zboru ND a mužského zboru SD [zborník M. Malý a V. Jankovský] a sólistov dostala pod monumentálnou klenbou svojej stavby hlboký rozmer dramatických vzťahov postáv a ich ľudských zážitkov.

Neľahkú situáciu mali po svojich predchodcoch predstavitelia hlavných úloh. Beatrice M. Podvalovej a M. Fidlerovej, dona Manuela Z. Otavu a P. Kočího a dona Césara I. Zídka si dodnes dobre pamätáme. Nadovšetko však Donnu Isabellu Marty Krásovej, ktorá rokmi vykryštalizovala do modelovej postavy, jeden z najväčších a najzaujímavejších výkonov povojnového éry ND. V. Soukupová, ako súčasná výrazná predstaviteľka tragických hrdiniek, zdôraznila väčším dynamizmom a dramatičnosťou svojho poňa-

tia romantické črty hudobného obrazu Fibichovej Isabelly. L. Márová, nemajúca jej pátos, štylizovanejšia spevom i hrou, je lyrickejšia, čo zodpovedá charakteru jej hlasu i umeleckému naturelu. Don Manuel je významnou postavou v kariere barytonistu V. Zídka, podaný v celej šírke bohatej výrazovej palety Fibichovho lyrizmu. J. Souček s menej sonorým a farebným hlasom nie je dosť prsvedčivý, práve tak, ako v donovi Césarovi hostujúci M. Kopačka vedľa skusového O. Spisara. Hlasom i zjavom subtilnejšia Z. Jehličková predstavuje príčinu i obeť messinskej tragédie, dcéru a sestru Beatrice ako krehké dievča, D. Sourová so sopránom plnšieho tónu je dramatickejšia, ale výrazovo príliš jednostrunná.

Jernekova réžia nie je tak jednoznačná ani štýlovo ucelená ako Košlerova hudobná koncepcia. V snahe vyrovnat sa s heroickým duchom diela i s Košlerovým životným postáv, u ktorých libreto inscenátora nutne zväzda k symbolom, osciluje medzi týmito dvoma pólm a nerozumie si vždy dobre so scénou J. Svobodu.

Nové pražské naštudovanie Túbeznej Mirandoliny B. Martinú, pochopiteľne, evokovalo podobu svetovej premiéry. Ukázalo sa, že tu podstúpil dnešný súbor boj nerovnejší než s živou legendou Nevesty messinskej. Ak výsledný javiskový tvar Nevesty messinskej má znaky koncepcie dvojdomovosti, potom predstavenie Mirandoliny — zhodou okolností v naštudovaní toho istého režiséra — je štýlovo úplne homogénne. A podotykame hneď, že na rozdiel od Fibichovho diela udáva v tejto inscenácii tón réžia. L. Mandaus, nadšený vyznávač commedie dell'arte, aplikoval v roku 1959 jej postupy na Martinú decentnú adaptáciu Goldoniho La locandiera. Predstaveniu dominovala M. Tauberová ako šelmicka hostinská oplývajúca šarmom. K. Jernek sledoval skôr Goldoniho než hudobný rukopis Bohuslava Martinú s jeho ľahkosťou, náznakom, úsmevom. Chcel spolu s choreografom D. Wiesnerom predstavenie roztočiť, rozosmiať, dostať do pohybu. Ale ani Goldoniho si nepredstavujeme v ovzduší tak neohrabaného humoru a prízemných vtipov, akými nás majú rozveseliť rytier di Ripafatta (R. Jedlička), markíz di Forlimpopoli (D. Jedlička), či dvojica herečiek (J. Marková a I. Mixová, alternujú A. Bortlová a E. Hlobilová). Subretný výklad titulnej hrdinky (N. Sormová) posunula D. Sounová do príliš vážnej roviny, Fabrizio V. Kociána je prekvapivo hanblivý, Martinovskou postavou je tu pohyblivý, trochu roztočený a trochu mazaný Fabrizio hosťujúceho M. Ježila, ktorému sekunduje J. Horáček v snahe vrátiť di Forlimpopoliho z frašky do komédie. V. Kočí a M. Frydlewicz, opierajúci sa o skúsenosti v podobnom zánre, snažia sa, aby ich gróf d'Albafiorita nevyznel ako karikatúra.

Nadľahčentú úsmevnosť nenachádzame ani v jednotnej riešenej scéne O. Schindlera, a celá táto atmosféra prechádza do hudobného poňatia J. Kuchinku, ktorému by prospela väčšia ľahkosť a výrazová plasticita.

Uvedenie Fibichovej Nevesty messinskej a Martinú Mirandoliny je významným činom dramaturgie opery Národného divadla. Zatiaľ čo hudobné naštudovanie Fibichovej majestátnej tragédie prinieslo veľký umelecký zážitok, naštudovanie Mirandoliny zostáva v tieni premiéry z roku 1959.

JARMILA BROŽOVSKÁ

Dni organovej hudby

Nórsky organista Jon Laukvik.

(Dokončenie z 1. str.)
du sa stali živými, plastickými výpoveďami — obrazmi hudobného citenia a myslenia svojej doby v rôznych centrách Európy. Z anglickej organovej hudby 18. storočia sme počuli dve Voluntary (č. 9 a 6) Johna Stanleyho; zo skromného, dnes známeho hudobného odkazu talianskeho skladateľa Gaëtana Valeriho odzneli tri z jeho jednocasťových sonát, vybrané tak, aby na malej ploche ukázali čo najširšiu paletu jeho tvorby (mimoriadne citlivo prednesené Adagio). Sonáta C dur C. Ph. E. Bacha najmä vo faktúre záverečnej časti dala cítiť pečať novej doby, v ktorej tento syn J. S. Bacha žil a tvoril. Na variáčnom princípe spracované víťazné nápěvy — Noél — francúzskeho skladateľa 18. storočia Clauda Balbastrea priblížili poslucháčom bezstarostný svet dobového francúzskeho vidieka. Druhú polovicu koncertu venoval umelec trom dielam J. S. Bacha: Najväčším zážitkom bola Fantázia a fúga g mol, fantázia napriek viacúsekovosti výrazovou zovretosťou celku, fúga svojou živou, nezadržateľnou gradáciou. Na koncertnom pódiu sa takmer nevyskytujú dve ďalšie Bachove diela: Fantasia con imitatione h mol BWV 563 a Fantázia a fúga a mol BWV 561; v nej treba hodnotiť interpretovú schopnosť, ktorou toto dielo, nie práve vďačné na záver koncertu, stmelil svojím intelektom i hudobnou a interpretačnou skúsenosťou, čím dosiahol dôstojné vyznenie celého, nesporné veľmi zaujímavého a prinoseného koncertu.

Recitál Józefa Serafina z Poľska (6. júla) bol dôkazom sústredenej práce a rastu tohto mladého umelca. Úvodné Prelúdium a fúga e mol Nicolausa Bruhnsa, náročné pre mnohoúsekovosť a bohatosť výrazu, vybudoval priam vzorovo vo všetkých parametroch do prirodzenej, vždy primeranej a muzikálnej hudobnej výpovede. Starú organovú tvorbu svojej vlasti prezentoval šiestimi skladbami z Tabulatúry Jana z Lublina (3 Preambuly, Chorálová predohra — colenda, Hayducki, Alia poznanie), v ktorých ukázal nie len výrazovú bohatosť skladieb starých poľských majstrov svojho nástroja, ale vynikajúcou registráciou sa mu podarilo priblížiť poslucháčom farebnosť zvuku organov tohto obdobia bez toho, že by upadol do nesúčasnej autentickosti. Pôsobivý bol tiež krásny Chorál h mol C. Francka, mužným, nesentimentálnym, ale výrazným prejavom, najmä však Passacaglia quasi toccata na tému B-A-C-H Miloša Sokolu. Víťazným príspevkom k

poznaniu menej známych diel bola interpretácia Angelusa (z Anées de Pélerinage) a Ave Maria von Arcadelt od Franza Liszta. Serafin sa v oboch nebal stavebnej farebnosti, lebo ju budoval logicky. Na záver vybral štyri chorálové predohry J. Brahmsa, v ktorých ukázal svoj jemný zmysel pre decentné odlišenie farebných nuansí a citlivé diferencovanie agogiky, čím podporil svojšnosť, trocha „trpkú“, ale práve preto neodolateľnú bramsovskú hudobnú výpoveď.

Západonemecký umelec Ekkehard Schneck je organistom svojrázneho, často prekvapivého výrazu, sústredeným skôr na celkovú koncepciu, takže občasná „nedotiahnutosť“ jednotlivosti môže niekedy narušiť presvedčivosť jeho inak charakteristickej (najmä v agogike) hudobnej výpovede. Tak mu ako celok dobre vyznelo Prelúdium a fúga fis mol D. Buxtehudeho. Farebne zaujímavou boli vystavané Ciaccona d mol J. Pachelbela a Andante F dur KV 616 W. A. Mozarta. Z tretej Sonáty A dur F. Mendelssohna-Bartholdyho nevstieravo výrazne, muzikálne znela najmä jej druhá časť — Andante tranquillo. Tanečnú toccatu Antona Heillera (venovanú technicky mimoriadne zdatnej Heillerovej žiačke) chápe E. Schneck menej virtuózne, skôr štylizovane; oblúk celého diela je tým menej vyklenutý. Zvláštna, ale svojím spôsobom uzavretá, s niekoľkými peknými detailami bola Partita Sei gegrüßet... J. S. Bacha. — O jeho Concerte d mol nemožno povedať, že by malo v Schneckovom podaní (so svojskou agogikou) komorný charakter. V záverečnom Prelúdiu a fúge e mol toho istého autora voľil uvážlivé tempá a najmä vo fúge vznikol dojem, že pre toto dielo nemal v daný večer šťastnú chvíľu.

Petr Sovadina nie je nášmu koncertnému publiku neznámy. Jeho vystúpenie 12. júla vytvorilo druhý vrchol cyklu Dní organovej hudby. Svojou hlboko prežitou, disciplinovanou, do poslednej drobnosti dotvorenou hudobnou výpoveďou buduje veľké celky nevidaného účinku. Ťažko určiť, ktoré z diel jeho recitálu zapôsobili na poslucháčov hlbšie: či doslova „vyspievané“ Bachovo Prelúdium a fúga h mol, Messiaenova skladba L'Ascension, niekde pokojná, meditatívna, ale i sugestívna a vo svojom toku vôbec nie statická, ako to niekedy zvykli Messiaenovi vyčítať, alebo 2 chorálne fantázie Petra Ebena, rastúce premyslene, zrozumiteľne, výrazne, „s celým nasadením“. Zvlášť však treba hodnotiť Regeerovu II. sonátu d mol op. 60 a to nie len ako

celok, ale najmä jej prvú časť (improvisáciu), ktorá pre svoju výrazovú mnohousekovosť a bohatosť byva stavebným problémom pre mnohých, aj skúsených hráčov. V Sovadinovom podaní vyrastala tak zrozumiteľne, ako sme to u nás dosiaľ nepočuli. — Skromný umelec sa nacsenenému publiku odvdčil pridaním Bachovej chorálovej predohry Nun komm..., ktorú predniesol agogicky výrazne, precízne a predsa v rámci „normy“, tak ako je to práve pre neho charakteristické.

Na záverečnom koncerte vystúpil svajčiarsky umelec Josef Bucher. Hrá prevažne spamäti, sám si registruje bez toho, že by tým interpretované skladby akokoľvek utrpeli. Jeho uchopenie diel je veľkorysé, stavia s nadhľadom; pre tento pohľad mu však „ušlo“ niekoľko technických lapsusov, ktoré síce neochudobnili jeho občas svojský výklad kompozícií o výrazovú silu a podmanivosť podania, predsa však stavajú jeho výkon — aj keď k vrcholom cyklu — až za Laukvika a Sovadinu. A je znova ťažké povedať, ktorá zo skladieb tohto recitálu bola pôsobivejšia: či Bachova triová Sonáta C dur, alebo jeho Prelúdium a fúga (trojtá) Es dur, či Mendelssohnova 3. sonáta A dur, Bossiho Téma a variácie cis mol, alebo Síta č. 2 Michela Corretteho, či Sonáta D dur C. Ph. E. Bacha. Pridavok z Haydnových skladieb pre flautové hodiny bol zvolený tak, že svojím charakterom veľmi jemne naznačil trocha humornú božku za posledným koncertom.

K tohtoročnému cyklu Dní organovej hudby, ktorý priniesol toľko hodnotných, trvalých zážitkov, nemožno však nespomenúť aj niektoré nedostatky, hlavne organizačné. Na niektorých koncertoch, na ktoré boli lístky už vopred vypredané, a nemalo ďalších záujemcov čakalo pred koncertami pred vchodom, napokon zivalo 15—20 i viac miest v koncertnej sieni prázdnotou. Ide o záujem usporiadateľov konať hodnotné podujatia a získavať pre ne skutočne zainteresovaných poslucháčov, alebo len o zaplnenie pokladne? Prečo neboli miesta na státie, ako vždy doteraz? — Je to jednak finančná strata pre usporiadateľov a neobstojí tu odôvodnenie — pri hrúbke hradných múrov — že je to opatrenie z bezpečnostných dôvodov! Programové bulletinové vyšli doslova v poslednej chvíli, ak nechceme povedať neskoro, pritom nepokryli dopyt. Bolo v nich však neúnosne veľa chýb, nielen tlačových, ale i základných gramatických, o odborných ani nehovoriac (napr. Marie Claire Alainová je žena a nie muž, ako o tom píše bulletin v Laukvikovom životopise; otrocky preklad známych pojmov do slovenčiny z iného jazyka) a ďalších.

Peter Sovadina — výrazný predstaviteľ českého organového umenia.

Zmieňovať sa o plagátoch je prakticky zbytočné. A zrejme je zbytočné k tomu podotýkať aj to, že žijeme v hlavnom meste Slovenskej socialistickej republiky, ktoré, najmä v letných mesiacoch, víta hostí z mnohých, i ďalekých krajín a že k povinnostiam dobrého hostiteľa v takomto meste patrí ako samozrejmosť aj povinnosť informovať svojich návštevníkov včas, jasne, zrozumiteľne a v dostatočnej šírke práve o kultúrnych podujatiach metropoly, ktorá si nárokuje toto pomenovanie. —vn—

Západonemecký gitarista A. Käppel.

rovnanejší výkon podal M. Zelenka v interpretácii vlastnej skladby Suite Bohemica. Dielo kompozične vyrastá z českej ľudovej melódiky, je spracované janáčkovským štýlom a obohatené viacerými prvkami súčasnej hudby. V Suite Bohemica sa Milan Zelenka prejavil ako muzikant so zmyslom pre formovú výstavbu, so širokým dynamickým rozpätím, ktorým odlišoval atmosféru jednotlivých častí suity. Svoj recitál zakončil virtuóznou skladbou slávneho talianskeho gitaristu 19. storočia Maura Giulianiho Rossiniana. Po rozohraní sa v Suite Bohemica sa v tejto skladbe naplno prejavili všetky prednosti tohto umelca, takže sme z jeho koncertu odchádzali s pocitom, že i napriek indisponovanosti v prvej časti koncertu je Milan Zelenka zrelou umeleckou osobnosťou.

Druhý a tretí deň bol hosťom Dní mladý západonemecký gitarista Hubert Käppel. Dramaturgicky šťastne a s rozvahou

Dni gitarovej hudby 1980

Gitara ako koncertný nástroj si aj u nás získava z roka na rok väčšiu popularitu a vážnosť. Tento jav podmieňuje na jednej strane činnosť viacerých významných slovenských a českých koncertných umelcov, ktorí svojimi vystúpeniami získavajú nielen uznanie, ale rozširujú a prehĺbujú naše vedomosti o tomto nástroji najmä medzi mládežou (aj mimo populárnej hudby) a na druhej strane i podujatia takého charakteru, ako sú v súčasnosti už tradičné Dni gitarovej hudby, usporiadané v rámci Kultúrneho leta v Bratislave. Tieto „malé festivaly“ svojím charakterom umožňujú počť a konfrontovať umelcov rôznych krajín a roznej úrovne, spoznávať predstaviteľov rôznych škôl a prehĺbovať si vedomosti o dielach i skladateľoch tvoriacich pre tento nástroj. Tohtoročné Dni sa konali v dňoch 14.—20. júla opäť na barokovom nádvorí Univerzitnej knižnice. Oproti minulým ročníkom sa zredukoval počet koncertov i účinkujúcich. Počas jedného týždňa odznelo 6 koncertov, na ktorých účinkovali piati umelci (z ČSSR, Maďarska, Belgicka a NSR).

Otvárací koncert patrilo českému gitaristovi Milanovi Zelenkovi, ktorý patrí medzi pravidelných hosťov Kultúrneho leta. Podľa jeho predchádzajúcich koncertných vystúpení i množstva gramofónových nahrávok sme očakávali dobrý koncert a pekné umelecké zážitky. Až druhá polovica koncertu potvrdila však úroveň, na ktorú sme u tohto umelca zvyknutí. I napriek určitej indisponovanosti (nevyravnávaný výkon pri tvorení tónov, prílišné dynamické výkyvy, keď pianissimo časti vo väčšej miere zanikali), predovšetkým Bachova A-durová suita a Fallova Menajze à Claude Debussy prezrádzali jeho talent, muzikalitu a technickú vyspelosť. Najvy-

vystavané dva recitálové večery, na ktorých sme počuli skladby prakticky z každého vývojového obdobia, nás utvrdili v mienke, že ide o vysoko inteligentného a všestranného umelca, ktorému technika problémov nerobí a z muzicírovania má radosť. Premyslená koncepcia každého hraného diela, či to bol J. S. Bach, J. Dowland, M. Giuliani či H. Villa-Lobos nás vnašala do atmosféry od baroka až po romantizmus. Charakteristické pre jeho interpretáciu sú účinné dynamické rozpätia a volené tempá, premyslená koncepcia, jemnosť a kultivovanosť. Dvoma dielami súčasných autorov — Quinternou Michaela Degenhoffa a La Espiral eternou Lea Brouwera obohatil naše predstavy o zvukových možnostiach tohto nástroja.

Úspešným a zaujímavým koncertom bolo vystúpenie maďarského lutnistu Andrása Kecskésa. Svoj recitál zostavil z diel renesančných a barokových skladateľov pre tento nástroj. Dramaturgicky zameral svoj koncert tak, aby chronologicky postupoval s vývojom hudobných období a súčasne predstavil charakteristické lutnové skladby väčšiny európskych národov. Diela, ktoré odzneli na jeho koncerte, neboli rozsahom veľké a technicky mimoriadne náročné. Hodnota Kecskésovho recitálu spočívala v štýlovej čistote, v jeho muzikálnom podaní a predovšetkým v živom spoznávaní hudby starých majstrov, ktorí pre lutnu tvorili. Pretože lutna svojím dobovým určením sa pre dnešného poslucháča nemusí zdať dostatočne výrazným nástrojom, tento koncert sme hodnotili najmä pre jeho dramaturgiu a výchovný zámer. Jeho zaradenie na Dni gitarovej hudby bolo z tohto zorného uhla najvyššie opodstatnené.

Posledné dva koncerty patrili (Pokračovanie na 4. str.)

Gitarové duo Guy Lukowski a Philippe Lemaigre z Belgicka. Snímky: P. Heringeš

Dni gitarovej hudby '80

(Dokončenie z 3. str.)
li belgickému gitarovému duu — Philippe Lemaigre a Guy Lukowski. Svoje hostovanie v Bratislave zostavili tak, aby prezentovali svoje spoločné i individuálne umelecké schopnosti. Najbližšie ich naturelu staja skladby s romantickým nádychom, predovšetkým diela španielskeho skladateľa 19. storočia Angela Barriosu. Zaujímavá bola skladba Philippa Lemaigra Partida, interpretovaná autorom, v ktorej bolo badať

snahu o modernejší a súčasnejší prístup. Počas obidvoch koncertných večerov sme mali možnosť počuť v interpretácii tohto komorného telesa Koncertné variácie op. 130 Maura Giulianiho. Šesť variácií na danú tému vyznelo v podaní najplastickejšie a najlepšie a dalo tušit, že pri vhodnejšej dramatickej voľbe by bolo vystúpenie gitarového duu väčším umeleckým zážitkom.

MARTA FÖLDESOVÁ

Lúčnica na nádvorí

Spevácky zbor Lúčnica s dirigentom zasl. umelcom dr. Stefanom Klimom sa prezentoval 5. augusta celovečerným koncertným programom, zostaveným z kmeňového repertoáru zboru. Premyslene voľená dramaturgia zahŕňovala diela viacerých štýlových období, počínajúc tvorbu renesančných majstrov vokálnej polyfónie cez ukážky z obdobia romantizmu, až po interpretáciu súčasnej tvorby skladateľov prevažne slovenskej proveniencie. Úvodné taktý prvej polovice koncertu patrili skladbám C. Monteverdiho, L. Marenzi a

T. Morleya. Madrigaly starých majstrov interpretoval Spevácky zbor Lúčnica štýlovo, so zmyslom, prepracovaným kultúrovým výraz. Vokálnu tvorbu romantizmu zastupovali dva zbory z tvorivého odkazu A. Dvořáka, ktorých podanie charakterizovala vrúcna muzikalita, akcentujúca klenuťnosť melodickéj línie. Vyrovnanosť hlasových skupín a kompaktná farebná zvučnosť bola charakteristická pre interpretáciu spomenutých diel, ako aj nasledujúcich skladieb autorov G. Sviridova a P. Ebena.

Záver prvej polovice a celá druhá časť koncertu zborového telesa patrila úpravám slovenských ľudových piesní od E. Suchoňa, J. Cikkeru, Z. Mikulu, O. Ferenczyho, B. Bartóka a M. Schneidra-Trnavského. Vystúpením nálady jednotlivých skladieb predniesol zbor práve v jeho podaní také známe, pritom pôsobivé Lúčne hry Z. Mikulu, s vypätou dynamickou skálou Cikkerov zbor Vyletel sokol, emocionálnym vkladom prispel do atmosféry koncertu ženský zbor Lúčnica v interpretácii Trávnice Š. Klimu.

NORA KYSELOVÁ

Mladí v Klariskách

V rámci Kultúrneho leta '80 uskutočnili sa v Klariskách dva koncerty, ktorých usporiadateľom bol SHF a Galéria hl. m. Bratislava. Kým dramaturgia prvého podujatia akcentovala tvorbu romantických a súčasných autorov, na druhom dominoval odkaz klasikov a barokových majstrov.

Svojím výborným výkonom upútal na prvom koncerte (28. VII.) mladý slovenský basista Peter Mikuláš. Už počas štúdií ho prijali do operného súboru Slovenského národného divadla, piesňového žánru sa však nezdá. Neraz sme ho počuli spievať hudbu starých majstrov s ensembliom Musica aeterna. Najväčšou oblasťou, kde môže ukázať svoj hlasový volumen, je však hudba romantikov. Jeho spočiatku až príliš disciplinovaný prejav vyzrel predovšetkým po výrazovej stránke. Po úvodných Holoubkových Spevoch jesene predniesol Rachmaninove tri romancy s typicky rachmaninovskou exaltovanosťou a s príliehavou gradáciou širokodychých plôch. Písne nejťažnejší Petra Ebena obsahovali jemnú skáľu nálad intímnej lyrickej poézie. Schumannove tri piesne sa zasa vyznačovali kultúrovanosťou, vkusom a štýlovosťou. Obdivovali sme Mikulášov tmavý, hutný bas, jeho ohybnosť i výrazové bohatstvo, treba však vyzdvihnúť aj jasnosť a zreteľnosť ar-

tikulácie, vlastnosti tak dôležité pri piesňovom prejave. Na klavíri citlivo sprevádzala Milada Synková; bol to iba Rachmaninov, ktorý potreboval instrumentálne viac dotvorí a dopovedá náladu piesne.

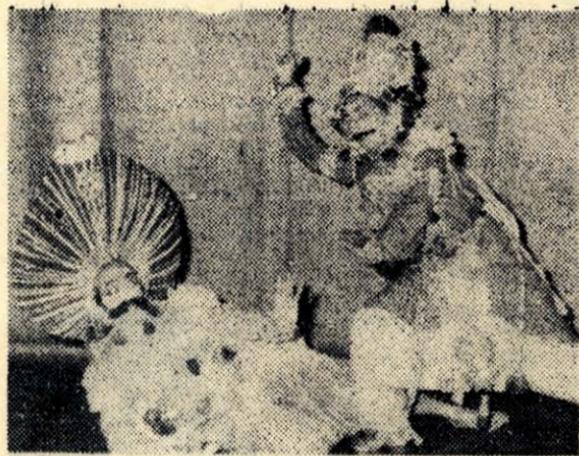
S P. Mikulášom sa na pódiu striedal klarinetista Jozef Luptáček, poslucháčom dobre známy ako orchestralný, komorný i sólový hráč. V Stravinského Troch kusoch pre klarinet sólo priam exceloval. Je to síce skladba interpretačne vďačná, bohatá na sonoristické i rytmické zvláštnosti, záleží však na interpretovi, ako dokáže využiť finesy, ktoré mu kompozícia ponúka. Naproti tomu Salvova Balada pre dva klarinety potrebovala ešte väčší prienik do výrazovej podstaty. Skladateľ sa orientoval na pôdorys so striedaním viacerých kontrastných nálad s dominujúcou a pre autora charakteristickou baladičnosťou. A práve túto črtu diela postrádať. Luptáčikovým partnerom bol Jozef Gáls. Na večere zaznela ešte Paríková nedlhá Sonáta pre flautu sólo v podaní štípendistky SHF Dagmar Sebestovej-Chladnej.

Oba koncerty patrili mladým. Pestrosť dramaturgie prvého nahradila pestrosť interpretačných zostáv druhého koncertu (25. VII.). Na pódiu sa striedavo sólisticky i spoločne predstavili Marica Dobiášová-Kopecská, Jindřich Pazdera, Peter Ha-

mar a Jozef Podhorauský. Na jednej strane je chvályhodné, že takto vzniknuté zoskupenia pokúšajú sa nahradiť v našom interpretačnom zázemí absenciu komorných súborov menšieho obsadenia (s výnimkou kvarteta), na druhej strane vzniká nebezpečenstvo nedokonalých interpretácií, nedostatočnej súhry, rezerv v zvukovej vyrovnanosti a pod. Časť koncertu sme preto pochopili v intenciiach nahradiť nedostatok jestvujúcich komorných súborov (Vivaldi: Sonáta C dur pre husle a basso continuo, Haydn: Divertimento C dur, Hob. XIV:8). Mená všetkých účinkujúcich figurujú na listine mladých renomovaných a spoľahlivých interpretov, ich výkon bol však pôznanený istou dávkou indispozície. Čembalistka M. Dobiášová-Kopecská potvrdila svoju povest citlivej komornej hráčky, v sólovom prejave sme však postrádali iskru suverénnej presvedčivosti. Jindřich Pazdera v poslednom čase absolvoval celú retaz náročných podujatí, kde podával majstrovské výkony. Na recenzovanom koncerte sa zrejme únavou vytratila z jeho hry tá koncentrovanosť a technická brilantnosť, ktorá sa snúbi s jeho umeleckou osobnosťou. Podobný dojem zanechal v Bergerových Konvergenciách pre sólové violončelo aj Jozef Podhorauský.

JANA SUHAJDOVÁ

V dňoch 7.—9. VII. t. r. hostoval v Novom Meste n. V., Nových Zámkoch a Bratislave Tanečný súbor Sonara Chanda z Indie, ktorého vystúpenie zabezpečila čs. umelecká agentúra Slovkoncert. Jeho umelecký vedci a choreograf Shri Sonar Chand je všestranne činnou osobnosťou, má bohaté skúsenosti ako herec, bubeník, šablónový tanečník, učiteľ, vedúci hudby, architekt scény, osvetlovač, choreograf, riaditeľ a spisovateľ. So svojim tanečným súborom precestoval takmer celú Indiu, Barmu, Shri Lanku, Nepál a Afganistan. Program súboru pozostával z klasických indických ľudových a rituálnych tancov, pantomimy a balelu a stretol sa u obecnstva s mimoriadnym ohlasom. —su—

XIV. kongres ISME

Stretnutie hudobných pedagógov z celého sveta vo Varšave v júni t. r. — týždeň trvajúci kongres Medzinárodnej spoločnosti pre hudobnú výchovu (ISME) sa stal dôležitým medzníkom pre ponímanie hudobnej výchovy v edukatívnom snažení jednotlivých národov. Vo Varšave sa viac ako doteraz vyzdvihla nezastupiteľná úloha národnej a ľudovej hudby pri výchove mladej generácie. Miestom množstva prednesených referátov na túto tému sa stali špeciálne a ple-

nárne zasadnutia účastníkov v Paláci kultúry a vedy. Okrem prednášok, referátov a diskusií sa veľa priestoru venovalo živým metodickým ukázkam práce s deťmi. Práve tu sa najčastejšie a presvedčivo demonštrovali spôsoby tvorivého prístupu k práci s hudobným a tanečným folklórom pri jeho osvojení deťmi. Predmetom záujmu referujúcich (okolo 100 prednášok) bola výchova profesionálnych hudobníkov, hudba v škole a výchova učiteľských kádrov, mimo-

školská hudobná výchova, hudba v kultúrnej politike, osvetovej práci a v masovo-komunikačných prostriedkoch, vedecké výskumy v oblasti hudobnej výchovy, hudobná výchova v predškolskom veku, muzikoterapia a využívanie technických prostriedkov v hudobno-výchovnom procese. Popoludnia a večery patrili koncertným vystúpeniam množstva vynikajúcich hudobných telies grupujúcich mládež rôznych vekových kategórií. Čestným predsedom ISME je Dmitrij Kabalevskij, skladateľ poživajúci veľkú autoritu. Aktívnym predsedom je Naohiro Fukui z Japonska, na čele jednotlivých odborných komisií a členmi predsedníctva sú vynikajúci odborníci v sve-

tovom meradle, ako sú: Katalin Forrai, Lilita Bočeva, Egon Kraus, James C. Carlsen, Joseph Sulz, Paul Michel, André Ameller a iní.

Z našich pedagógov sa zúčastnili aktívne na kongrese Evžen Valový, František Sedlák, Luděk Zenkl, Václav Korbel, Ivan Sedláček so svojím detským zborom Cantilena, Jan Schütz a Cantica nova, Josef Krček s detskou ľudovou hudbou z EŠU z Prahy. Veľkým počtom boli zastúpení domáci poľskí pedagógovia a hudobní telesá. Najbližší kongres ISME sa uskutoční o dva roky vo Veľkej Británii.

ALEXANDER MOŽI

PROFILY

Snímka: Z. Mináčová

EVA BLAHOVÁ

Bratislavská sopranistka Eva Blahová pôsobí v slovenskom hudobnom živote už viac rokov ako komorná speváčka a postupne si konturuje svoj profil, pozíciu, pevne miesto v smerovaní, ktoré si vytýčila.

Jej prvým vzorom bol nesporný otec dr. Janko Blahov, významný slovenský tenorista a dihoročný protagonistu Opery SND. Prostredie domácnosti s každodennou hudbou a debatami o hudbe i silné zážitky z operných večerov v SND, kde v rokoch jej stredoškolských štúdií pôsobila výborná sólistická zostava, rozhodujúcou mierou vplývali na jej rozhodnutie venovať sa tiež speváckemu umeniu. Ešte predtým než začala po maturite študovať spev na VSMU v Bratislave získala niekoľko cien na Súťažiacich tvorivosti mládeže. Počas štúdií na VSMU bola žiačkou prof. Anny Hrušovskej, vynikajúcej koloratúrnej sopranistky a uznávanej odborníčky na vysoké ženské hlasy. Neprerušuje preto, ak najväčším hlasovým odborom Evy Blahovej sa tiež stala lyrická koloratúra.

Koncom šesťdesiatych rokov na základe pokusného predspevovania v drážďanskom štúdiu pre mladých operných spevákov bola Eva Blahová prvkujúco prijatá do drážďanskej opery! Kvôli rodinným dôvodom sa však vrátila domov, čím sa jej spevácky vývoj zmenil a dostal neoperný smer. Neskôr sa prihlásila na príjmiaciu pohovory na viedenskú Hochschule für Musik und darstellende Kunst, kde ju prijali do triedy špecializovanej na komorný a koncertný spev, ktorú viedol Robert Schollum, dôverný znalec ľudského hlasu, významný pedagóg pre oblasť komorného spevu, ale i uznávaný skladateľ, dihoročný korepetitor a sprevádzateľ mnohých slávnych viedenských spevákov. Nasledovali tri tvrdé roky, naplnené cestovaním do Viedne a štúdiom literatúry. Týždennou normou bolo našťudovanie jedného piesňového cyklu alebo sólového partu v oratóriu či kantáte. Ak prvé dva roky boli poznamenané neustálym prílevom nových komorných piesní a koncertných diel, tretí rok znamenal ich konečné vybrusovanie a štýlové dotváranie. Vo Viedni si Eva Blahová vybudovala repertoár, ktorý jej môže závidieť nejedna popredná speváčka tohto žánru: okolo 30 oratoriálnych partov, vyše 200 piesní. Repertoár siahla od kla-

sky cez romantizmus — až k Debussymu, Stravinskému, Bergovi a Webernovi. U prof. Scholluma si osvojila zásady štýlového spevu pre jednotlivé prúdy, národné školy, pričom zvlášť detailne spoznala nemeckú spevácku školu s jej dôrazom na artikuláciu, upevnenie koncoviek, konzonantov, s pomerne presne zafixovaným estetickým názorom najmä na piesne klasicizmu a romantizmu ako aj ich interpretáciu.

Súčasťou repertoáru Evy Blahovej je ľudová pieseň, ku ktorej sa vrátila po odstupe rokov na vyššom stupni poznania jej hudobnej jedinečnosti, úprimnosti, prostoty, priezračnosti a frečlosti.

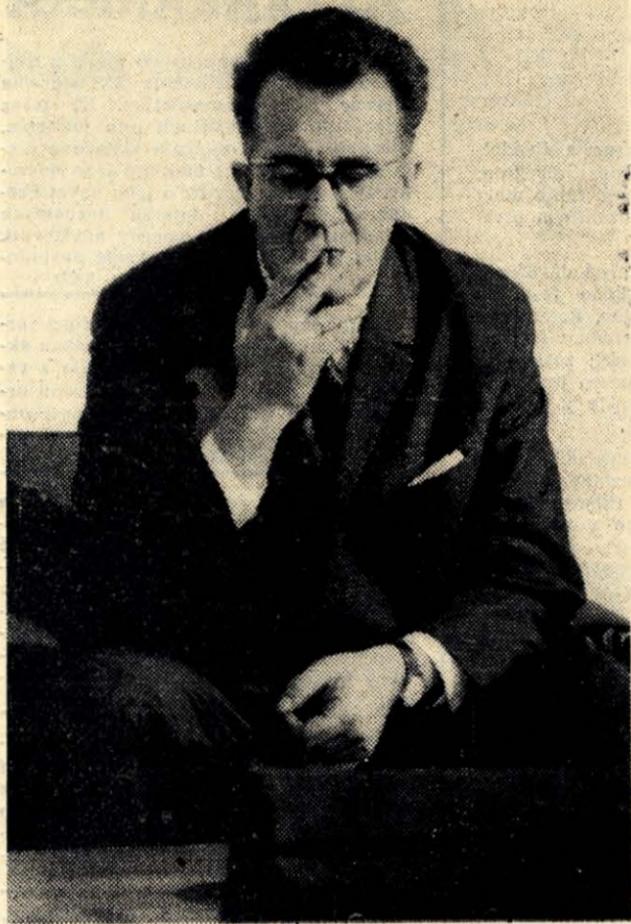
Spievať ľudovú pieseň alebo jej kompozičné variácie v mnohorakých úpravách považuje Blahová za jednu z najťažších úloh. Vyberá si najmä tie diela, ktoré majú nielen v hudbe, ale i v texte skryté čo si navyše, u ktorých je pod prvou líniou básnickej výpovede skrytý ešte podtón náldy, vychádzajúci zo srdca anonymného i reálneho tvorcu. Paleta jej piesňovej ponuky — iba v oblasti inšpirovanej slovenskou a českou hudobnou poetikou — je široká. Je oddanou a zasvätenou interpretkou najmä ľudových piesní v úprave Alexandra Moyzesa, úprav slovenských ľudových piesní od Bohuslava Martinu, Slovenských spevov Vítězslava Nováka, Janáčkových úprav moravských ľudových piesní, ale tiež piesní našich skladateľov: M. Schneidra-Trnavského, Suchoňa (Pieseň z hôr), Cikkeru (Päť úprav ľudových piesní), Kardoša (Východoslovenské piesne). Ako by rodné korene — tak pevne zapustené do skálčkej pôdy, kde sa narodil nielen jej otec, ale i ona, jej nedali vyhnúť láske k najkrajším klenotom, ktoré sa k nám vracajú raz v čírej podobe, inokedy jemne zhladené rukou majstra.

Obľúbeným repertoárovým číslom Evy Blahovej sú tiež Dvořákové Moravské dvojspevy, ktoré spieva spolu s Viktoriou Stracenskou a s klavírnym sprievodom Milosa Starostu. Toto dramaturgicky prístuplivé — a neraz jediné číslo koncertu — malo v podaní dvoch výborne komorne citlivých umelkyň už množstvo repríz na celom Slovensku, na väčších i menších koncertných „stáčiach“, všade tam, kde už je dnes dost vďačných poslucháčov, a to nielen pre Dvořaka.

Vedľa koncertnej činnosti pôsobí Eva Blahová už jedenást rokov na Divadelnej fakulte VSMU, kde je asistentkou pre trocha zvláštny odbor: zasnávanie do hlasovej výchovy a základov speváckej techniky činohercov. Pokračuje tak vo vyučovaní toho odboru, ktorý založila a rozvíjala zasl. umelkyňa Zita Hudcová-Frešová. Podobný predmet nemá dnes ani pražská, ani brnenská divadelná fakulta. Zmyslom tejto výučby je dať budúcim hercom nielen základy narábania s dychom, ako základom ekonomického využitia hlasu, ale cez psychofyzické uvoľnenie dostať hercov k prirodzenému dýchaniu a tvorbe tónu.

Eva Blahová sa zapálila pre tento spôsob pedagogického využitia svojej osobnosti a zdá sa, že ju to naplnia pocitom uspokojenia a šťastia, vhodné to doplnia jej poznanie o speváckom hlase, ktorý zostáva jej najväčšou láskou. Mladá, životaschopná, neustále nové úlohy si kladúca umelkyňa ide ctelavodome za svojím cieľom: húževnato využívať v rovnakej miere nielen vokálne danosti, ale i hudobnú inteligenciu a zmysel pre štýl, pre znásobovanie svojho umeleckého profilu na teritóriu, ktorý sa nazýva komorný spev.

T. URSINYOVA

Snímka: K. Vyskočil

Oto Ferenczy o svojom poslednom opuse

V rámci abonementných koncertov Slovenskej filharmónie zaznela v dňoch 6. a 7. marca t. r. premiéra Koncertu pre klavír a orchester zaslúžilého umelca Ota Ferenczyho, diela, ktoré vzbudilo ohlas ako u publika, tak i v odborných kruhoch. Toto dielo zaznelo takmer presne 22 rokov potom, čo po prvýkrát zaznelo Ferenczyho Capriccio pre klavír a orchester, ktorého prepracovaním vlastne Koncert pre klavír a orchester vznikol. Prečo sa autor vrátil po rokoch opäť k tomuto dielu?

— Capriccio vzniklo v rokoch 1956-57 a v roku 1958 ho predviedli Rudolf Macudziński a dr. Ľudovít Rajter najprv v Československom rozhlasu, potom i na verejnom koncerte Slovenskej filharmónie. Prijatie tohto diela verejnosťou bolo vlnivé a ľahostajné a len niekoľko mladých kolegov, medzi nimi aj Michal Karín, zaujalo k nemu pozitívny postoj. Čím viac som o skladbe premýšľal, tým viac som si uvedomoval jej slabé miesta — a to v dvoch rovinách. Predovšetkým, Capriccio malo málo lyriky, či azda málo meditatívnych partíí, ale i klavírna sadzba, hoci bola krajne náročná, nebola pianisticky príznačná a sólistovi dávala málo možností na rozvinutie vlastnej nástrojovej hry. Tieto úvahy však ostávali na platonickej úrovni, nesnažil som sa skladbu prepracovať, hoci niektorí mladí pianisti prejavili o dielo záujem. Trvalo to skutočne štyri desaťročia, kým som sa k dielu opäť vrátil. A za túto skutočnosť vďačím vlastne Tatiáne Frahovej, bez ktorej vytvoreného naliehania by som azda nebol mal trpezlivosť dielo prepracovať. Dnes toho neľutujem, i keď ma práca na Koncerte stála veľa času. V Tatiáne Frahovej som našiel totiž nielen umeleckú spolupracovníčku, ktorá od počiatku zaujala k svojej úlohe pozitívny postoj, ale hlavne ideálnu realizátorku mojich kompozičných zámerov. Vďaka svojej vysokej technickej vyspelosti zvládla mnohé, veľmi náročné úseky klavírneho partu so samozrejmosťou a suverenitou. K tomu pristúpila i jej vynikajúca pamäť, takže sa mohla plne vnoriť do obsahu koncertu.

Oproti pôvodnému Capricciu, ktoré trvalo len o niečo viac ako 15 minút, Koncert je podstatne dlhší (25 minút), ale podobne ako Capriccio, plynie bez pauzy — je jednotný. Uvedomovali ste si, aké náročné dielo, v zmysle jeho časového trvania, ste pripravili pre klaviristu, ale i pre poslucháča?

— Pravdaže, uvažoval som o tom, či hudobný obsah unesie takúto záťaž a spočiatku som plánoval pred Finále urobiť pauzu. Pozdejšie som od tohto zámeru upustil a rozhodol som sa pred finále umiestniť širšie rozpracovaný recitatívny klavír, ktorý pred nástupom Finále uskutoční gradovanie. Mal som pocit, že práve táto gradácia klavíra s náročným zvukovým vypätím zaistuje, že sa nástup finálnej časti pocíti ako niečo nevyhnutného, ale aj ako uvoľnenie.

Od vzniku Capriccia sa váš hudobný rukopis, ale i názor na vzťah slového a orchestrálneho partu nepochybne vyvíjal. Iste ste sa zamýšľali nad samotným klavírnym partom, nad problémom pianistickej štylizácie...

— Vypracovanie klavírneho partu vytváralo hlavnú časť môjho úsilia pri prepracovaní Capriccia. Odstránil som všetky frázy, ktoré zbytočne komplikovali činnosť pianistovej ruky a prstov a snažil som sa viesť pasáže jednoducho a „bez schválnosti“. Jedným slovom, nechcel som klaviristovi strpčovať život. Mojm zámerom bolo štylizovať klavír tak, aby som interpretovi poskytol potešenie z hry, v ktorej by sa plne uplatnila jeho technická suverenita, kde by mal možnosť ukázať, čo vie a kde by uplatnil a rozvinul všetku výrazovú pestrosť klavírneho muzicovania a nakoniec i brilantnej virtuozity.

A ako ste pristupovali k problému orchestrácie?

— Od začiatku som dával pozor, aby som orchester nepreťažil a neutopil klavír v masívnom orchestrálnom zvuku, vystráhal som sa toho, aby som neprekročil sólový nástroj orchesterom, ako sa to neraz deje v mnohých súčasných klavírných koncertoch. Snažil som sa preto instrumentovať prístupne, komorne. Iba tam, kde išlo o orchestrálne tutti či vyvrcholenie procesu — najmä v závere koncertu — som orchester chápal ako rovnocenného partnera klavíra. Naopak, orchester som nechal i mlčať a vytvoril som priestor pre dve rozsiahle klavírne kadencie, čo myslím, tiež prispelo k vyváženosti formy celého diela.

K vyváženosti formy však nepochybne prispel i ďalší faktor, ktorý by sme mohli označiť ako výrazovú mnohotvárnosť...

GRAMORECENZIE

MILOSLAV KORÍNEK: SLÁVNOSTNÁ PREDOHRA, KONCERT PRE KLARINET A KOMORNÝ ORCHESTER, KLAVÍRNE KVINTETO, KONCERTNÁ FANTÁZIA PRE FLAUTU A GITARU

© OPUS, Stereo 9110 0859

Diela, zvolené editorom pre autorskú platňu Miloslava Kořínka z potešiteľne sa rozrastajúcej série profilov Opusu postihujú nielen svojím črtou hudby tohto sympatického skladateľa, ale podávajú zároveň — pochopiteľne v rámci časových možností jednej platne — prierez jeho doterajším tvorivým vývinom. O ňom vo výstižnej presnej skratke pojednáva

v Bratislave diriguje O. Lenárd), Klavírnou kvintete (M. Lapsanský a Bratislavské kvarteto) i v Koncertnej fantázii pre flautu a gitaru (M. Jurkovič, J. Zsapka) plne dominuje sila Kořínkovo muzikantstva, ktoré si vie nájsť príchod aj v novšom materiálovom okolí. Autor totiž nehľadá nové pre nové, primárna je pre neho hudobná predstavivosť, zmysluplnosť zvukových útvarov. Nech zvolí akékoľvek prostriedky, či techniku, vždy si ju vie podriadiť a vnútiť jej niečo zo svojho temperamentu. Scherzózna iskra, šibalská hravosť a ostrý vtíp okoreňujú jeho hudbu — a to sú dnes v prevažne vážnom chóre slovenskej tvorby veľmi vzácne ingrediencie.

text na obale od D. Sliackej. Hneď úvodná skladba Slávnostná predohra (SOČR v Bratislave diriguje O. Lenárd), komponovaná k 15. výročiu SNP príjemne prekvapí „moderným“ poňatím orchestrálneho zvuku, brilantnou inštrumentáciou s veľkým podielom dychových a bicích nástrojov i vlastným naplnením programového zámeru. Autor využíva sémanticky nosnú intonáciu — prvé tri tóny našej hymny — na vystavenie pôsobivej plochy. Vo forme (rondová, ale správnejšie je vidieť v nej náznačky sekvencového radenia, strihovej montážnej techniky) ani v charaktere výrazu (nepatetická slávnosť) niet stóp po nejakom schematizme. S odstupom rokov možno konštatovať, že Predohra patrí k vydareným dielam s povstaleckou tematikou. Už v nej sa zreteľne črtajú zárodky Kořínkovej svojskosti, kontinuitne, hoci s viacerými premenami v oblasti jazyka a techniky rozvíjanej až podnes: poetika sa v jadre nemení. V Koncerte pre klarinet (J. Luptáček, SOČR

cie. Zvláštnym duchom sa vyznačujú pomalé časti. Originálny statický úvod Koncertu, rétoricky vzrušená chorálová téma v Kvintete, pripomínajúca Sostakoviča, kontrastne účinný stredný diel Fantázie nepôsobia nadnesenou hlbokomyšľanosťou, ale prostou, úprimnou hlbokou.

Klarinetu, klavíru, flaute i gitare zveril Kořinek party, poukazujúce na jeho perfektné ovládanie špecifických možností týchto nástrojov a poskytujúce účinkujúcim značný priestor na sebarealizáciu. Znamenite sa so svojimi pasážami pohral J. Luptáček, duo Jurkovič — Zsapka je koncentrované a ideálne zohraté, skladba v ich podaní vyznieva efektne a s bezproblémovou ľahkosťou, absolutóriom si zaslúži M. Lapsanský. Rovnako O. Lenárd a SOČR sa spolupodieľajú na tom, že stretnutie so svojiským, v detailoch i v celkovom štýle osobitým zjavom našej súčasnej tvorby M. Kořínkom je podporené a umocnené kvalitnou interpretáciou.

BEDRICH SMETANA: Moja vlast SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA, dirigent ZDENĚK KOŠLER OPUS Stereo 9110 0557 — 58

Je málo hudobných diel, ku ktorým sa vraciame opäť a opäť s bážňou, úctou, ale i hrdosťou. K nim patrí nesporné Smetanovo Moja vlast. Počuli sme ju nespočetne ráz na koncertoch, z rozhlasu, z gramofónových nahrávok, menej či viac vydatene a predsa nezoviednena. Myslí si však, že i pre dirigenta, ktorý sa stretol s ňou aktívne a omnoho viac ráz, je

predsa nové a nové ozvláštenie jej vzácných nôt tiež nevšedným sviatkom. A tak to má byť. Najväčšie klenoty nikdy nesmú zovšednieť. Smetana hovorí Košlerovi priamo do srdca, tak, ako mu hovorí do neho história českého národa, krásna česká príroda, vlastenecké pocity. V hudbe neoklameš, maska padne... Cyklus je pre dirigenta stránkami románou, poznávame rovnaký rukopis nielen kompozične, ale aj jej interpretácie. Až s pichlavou presnosťou vycíti dirigent náladu jednotlivých hudobných básní, orchester mu

— S Capricciom som nebol spokojný aj preto, že mu chýbala výrazová pestrosť, celé bolo zamerané jednostranne — na ľahký, hravý, scherzandový tón. Cítil som, že ráz tejto hudby treba vykontrastovať výrazom odlišným, napríklad lyrickým, meditativným a zvýšiť tým jeho účinnosť. Lyriku som po zväžení umiestnil do dvoch veľkých celkov slového klavíra — prvý zaznieva po ukončení expozície sonátovej formy, druhý pred nástupom finále. Myslí si, že terajší tvar diela získal nielen na pestrosti výrazu, ale že sa mi podarilo vyvážiť i celkovú formu skladby.

Vo finálnej časti, pred reprízou hlavnej témy, je umiestnená vsuvka, označená v partitúre ako Omaggio á Igor Stravinskij. Z akých dôvodov?

— Igor Stravinskij sprevádzal vývoj mojej kompozície od študentských čias, jeho hudba ma neustále fascinovala, vyhovovala mojej mentalite. Finálna časť Klavírneho koncertu pripúšťala svojím charakterom umiestnenie úseku, ktorý by svojou brilantnosťou a capriccióznosťou bol blízky poňatiu allegra Igorom Stravinským a tak som pokladal za vhodné zložiť touto cestou svoj hold tomuto veľkému skladateľovi.

Prípravila: VLASTA ADAMČIAKOVÁ

zníe v tisícorakých výrazových nuansách. Ze orchester dôverne pozná toto dielo, je zrejme od prvého tónu. Je tvárny, plasticky znejú sóla dychových sekcií, mákka a jednoliata je sláčiková skupina.

Krásne vybavený dvojplatňový komplet so zaslúženým úvodným textom Mariána Juríka a vyznaním dirigenta zasl. umelca Zdeňka Košlera k autorovi i z jeho vlastnej skúsenosti s predvádzaním Motej vlasti doplnia túto skvelú nahrávku. Snímka je aj po technickej stránke vzorovou a čí svojho vydavateľa OPUS.

VIERA LIPPOLDOVÁ

4. MEDZINÁRODNÁ TRIBÚNA MLADÝCH INTERPRETOV. BRATISLAVA 2.—4. X. 1977 OPUS Stereo 9110 0 788-89

Tento dvojplatňový komplet je súčasťou série UNESCO — Mladí interpreti. S výnimkou Katsarisovej štúdiovej nahrávky všetky ostatné sú záznamami z Tribúnových laureátskych výkonov.

S. Rachmaninov: Prelúdiá g mol, op. 23, č. 5; D dur, op. 23, č. 4; cis mol, op. 3, č. 2; Franz Liszt: Fantázia na Beethovenove Ruiny Athén, G, 389. Cyprien Katsaris, klavír, Francúzsko.

Katsaris sa predstavuje svetom jemu najbližším — svetom romantickej fantázie, spevnosti, vášnivosti a virtuozity. Presvedčuje o fascinujúcich technických možnostiach, čo sa premieta do elegancie výrazu, ľahkosti perlivých pasáží, hustoty trilkov, kvality tónu, do mobilizujúcej sehopnosti budovať veľkú klenbu celkovej výstavby. V Prelúdiu g mol i cis mol je mu blízka typická nostalgia rachmaninovskej lyriky. Vie plasticky a spevne formovať kantilénu. — Katsarisova lisztovská interpretácia pri všetkej technickej suverenite a lesku je priestorom, ktorý využíva na tvorivé formovanie detailov i celku. Lisztovskej faktúre vie vtláčať pečať poetické náládovosti a povzniesť skladbu do sféry elegantného, vzletného, cituplného, no nie salónne sladkastého náladového oparu.

J. Ph. Rameau (úprava Fernand Oubrados): Symfónia a tance; Jacques Ibert: Tri skladby pre dychové kvinteto, Bratislavské dychové kvinteto, ČSSR.

V Rameauovi zameriava sa súbor predovšetkým na zvukovú vyváženosť a na intonačné zvládnutie. Toto úsilie korunoval úspech, pravda, za cenu rezerv v presvedčivosti a bezprostrednosti výrazu. Ako by tu hráči v snahe po štýlovej disciplíne príliš sputnávali svoju prirodzenú muzikantskú iskrú, takže temer koketujú s akademickým výrazom. Ibert je zrejme svojím výrazovým svetom naturelu hráčov bližší, preto vyznieva prirodzenejšie. Technická vyspelosť súboru je aj tu vynikajúca.

W. A. Mozart: Koncert pre dva klavíry a orchester Es dur (KV 365). Klavírne duo sestier Pekinelových, NSR; SF diriguje Z. Košler.

Po vypočutí tejto „life“ nahrávky sme si opätovne pripomenuli nezabudnuteľný a po všetkých stránkach vzorový výkon tohto dua. Obdivujeme vzácnu jednotu všetkých komponentov, vyrovnanosť zvukovej súhry, vkusu, emocionálneho ctenia. Znameníť, muzikantsky rovnako presvedčivý, štýlový a inšpirujúci je aj výkon orchestra SF, súhra dirigenta s duom.

J. S. Bach: Koncert pre husle a orchester E dur, BWV 1042. Nilla Pierrou, husle, Švédsko; SKO pod vedením B. Warchala.

V tejto nahrávke sa stretávajú so znamenitým pódiovým výkonom umelkyne, disponujúcej vlnivým tónom, ušľachtilým v kantiléne (bez nadmerného vibrata) dôsledne nadväzujúcim na štýl. Celkovo tvorivé úsilie huslistky zameriava sa tak v detailoch, ako v koncepcii celku na výraz. Voľba temp, najmä vo finále, je rozvážna, čo umožňuje umelkyňi sústrediť sa a bez nervozity vyhrať i tvorivo stvárniť každú notu. Až na nepatrné vybočenie je na výške aj intonácia. Škoda, že výkon SKO nevyznačuje sa v súhre i zvukovej kvalite úrovňou známou z ostatných nahrávok.

V. ČIZÍK

Slovenského filharmonického zboru

Umelecké nasadenie Slovenského filharmonického zboru v posledných siedmich sezónach na významných európskych festivaloch a hudobných týždňoch potvrdzuje jeho spoľahlivú kvalitu.

V apríli t. r. uskutočnil SFZ mimoriadne náročný 19-dňový umelecký zájazd po Taliansku. Pätnásť koncertov na trase apeninským polostrovom a časťou Sicílie (približne 13 000 km) odznelo v mestách Sulmona, Frosinone, Jesi (miesto spájané s pamiatkou G. Bruna), Cosenza, Termini, Messina, Taranto, Lucca (rodisko G. Pucciniho), Brescia, L'Aquila, Pescara a Regio Emilia. Náročný program pozostával z Rekviev a Quatro pezzi sacri G. Verdiho (dir. L. Stambuk Sagrestano, D. Paris a G. Vintilá), 9. symfónie L. van Beethovena (dir. Ion Baciu a K. Wöss), Stabat mater A. Dvořáka a á capella programu (dir. L. Máti), v ktorých dôstojným partnerom nášmu reprezentačnému telesu boli sólisti a orchestr rumunskej štátnej filharmónie z Moldavy. Zároveň v Teatro Comunale A. Rendana v Cosenze odznel koncert venovaný tvorbe tamojšieho rodáka Giuseppe Giacomantonina (1905—1978) — výrazne

ovplyvneného semiózami verizmu — na ktorom zaujalo oratórium (dokončené v r. 1947) S. Caterina da Siena pre recitátora, zbor a orchester pod taktovkou G. Vintilá. K nesporným zážitkom celého turné patrila interpretácia Beethovenovej 9. symfónie na koncerte v Brescii v pinokrovej koncepcii prof. Kurta Wössa (dirigoval spamäti).

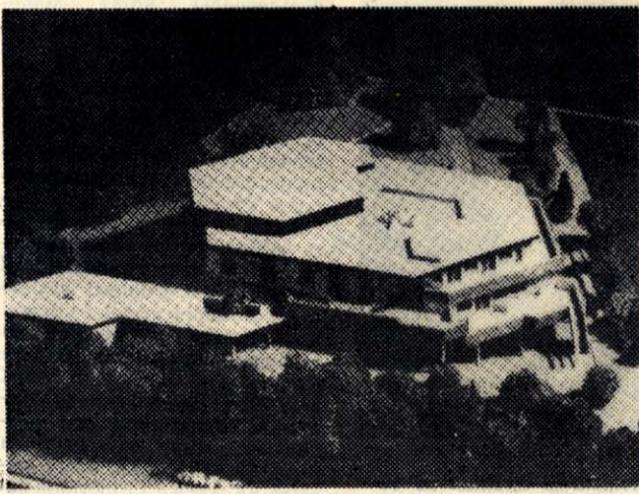
Po ročnom odstupe prezentoval sa SFZ opäť na 33. holandskom hudobnom festivale. Okrem spolupráce s baletom Holandského tanečného divadla a symfonického orchestra z Utrechtu v žalmovej symfónii I. Stravinského, Polnej omši B. Martinu a z vlaňajška reprízovanej Glagolskej omši L. Janáčka (indisponovanú sopranistku Rinu Cornelissenovú pohotovo vystriedala členka nášho zboru Cecília Lévalová) v našťudovaní Davida Porcellijna, dramaturgiu umocnilo koncertné predvedenie zriedka uvádzaného monumentálneho Requiem H. Berliozu pod taktovkou Alaina Lombarda. Na interpretácii sa podieľali Rezidentský orchester Haag, Orchester strasbourskej filharmónie, SFZ (zbormajster L. Máti) a striedavo ako partner zbor

rozhlasovej stanice Hilversum a divadelný zbor strasbourskej Opera du Rhin. Odborná kritika predvedenie tohto diela symbolicky nazvala „impozantným otváracím ohňom festivalu“.

Z 15 koncertov tohto turné deväť odznelo v rámci Holandského festivalu (Den Haag — Scheveningen, Rotterdam, Utrecht), dva patrili Baletnému festivalu v Amsterdame (Janáček), zostávajúce predstavenia odzneli mimo festivalových centier (najúspešnejšie z nich v západonemeckom Kolíne).

Bodkou za zahraničnými úspechmi tohtoročnej sezóny bola prezentácia umeleckých telies Slovenskej filharmónie na festivale Koruntánske leto v rakúskom Villachu v dňoch 10.—11. júla. SFZ (zbormajster P. Baxa) sa podieľal na tamojších oslavách 85. narodenín Carla Orffa, spolu so SF a detskou skupinou Viedenských speváčkov (žiaľ, nie vhodne disponovaných), vo farebne mnohotvárnej koncepcii dirigenta Christophu von Dohnányiho z NSR predviedol Carminu buranu Carla Orffa.

MARIÁN BULLA

Maketa budúceho paláca pre medzinárodné stretávanie hudobnej mládeže v Bayreuthe.

30 rokov mládežníckeho stretávania

Tohto roku si v Bayreuthe pripomenuli významné jubileum. Uplnulo už 30 rokov od prvého stretnutia mladých hudobníkov v tomto meste. Z tejto myšlienky sa vyvinula tradícia, ktorá znamená mimoriadne veľa v umeleckej práci mnohých mladých hudobníkov. Od roku 1950 sa zúčastnilo na bayreuthských

letných stretnutiach 12 000 účastníkov zo sedemdesiatich krajín. I v tomto jubilejnom roku bolo v Bayreuthe 430 účastníkov, medzi nimi i z Československa. Zakladateľom tejto tradície je Herbert Barth, ktorého povolali do Bayreuthu Wieland a Wolfgang Wagnerovci, aby tu viedol tlačový referát, vydavateľskú činnosť a nábor. Barth spojil túto prácu s organizovaním mládežníckych stretnutí, kde už 30 rokov sleduje ušľachtilú myšlienku medzinárodnej výmeny umeleckých skúseností, prepasil východ a západ a stal sa ozaj uznávanou osobnosťou medzi mladými hudobníkmi. Za 30 rokov existencie týchto seminárov podarilo sa organizátorom získať do Bayreuthu desiatky prominentných osobností, ktoré tu prednášali alebo viedli semináre. Barth presadil výstavbu samostatného paláca pre medzinárodné stretávanie hudobnej mládeže a tohto roku v lete už ukázal účastníkom rozostavanú budovu, ktorá má byť v budúcom roku dokončená. Túto skvelú myšlienku realizuje s podporou vlády a miestnych činiteľov. Vystavané kultúrne centrum bude v celoročnej prevádzke, mladí hudobníci z celého sveta, predovšetkým študenti umeleckých škôl sa tu budú stretávať na medzinárodných seminároch, budú sa tu zakladáť medzinárodné komorné združenia a celoročná prevádzka vždy vyvrcholí v lete pri Wagnerových slávnostiach. Herbert Barth, ktorý má už tradične dobré kontakty i s našou republikou, počíta so závažnou účasťou našich študentov i lektorov. Československé koncertné umenie a školstvo má v Bayreuthe dobrý zvuk a organizátori by chceli, aby naši špičkoví študenti patrili k umeleckým oporám telies, ensemble a pod.

Nové centrum pre hudobnú mládež je lokalizované v areáli bayreuthských škôl, parkov a zelene neďaleko športového areálu a má okrem niekoľkých koncertných miestností i rad skúšobní a spoločenských priestorov. Bayreuth tak dostáva novú krásnu a účelnú budovu a Herbertovi Barthovi a jeho spolupracovníkom bude európska hudobná mládež povďačná za aktivitu i mimoriadne zásluhy.

Práve v lete sa dožil Herbert Barth sedemdesiatin, pri ktorých mu udelila vláda vysoké vyznamenanie. Predpokladá sa, že medzinárodné mládežnícke centrum posilní v Bayreuthe celoročný koncertný život, prispieje k ďalšiemu posilneniu Wagnerovej renesancie, vychová ďalších odborníkov pre Wagnera, posilní medzinárodnú výmenu hudobných hodnôt a bude slúžiť i k propagácii hudby nášho storočia. Nepochybne má toto centrum veľký politický význam, zblíží mladých ľudí a ukáže možnú kultúrnu koexistenciu štátov s rozdielnym politickým zriadením.

ZDENKO NOVÁČEK

Za Fritsom Wunderlichem

(K nedožitým päťdesiatinám)

Tragická nehoda, absurdná svojimi okolnosťami (pád na schodisku obytného domu), prerušila pred štrnástimi rokmi hviezdnu umeleckú dráhu najväčšieho z povojnových nemeckých lyrických tenoristov vo veku necelých tridsaťšesť rokov. Neopakovateľnú umeleckú osobnosť Fritza Wunderlicha pripomíname si pri príležitosti jeho nedožitých päťdesiatin (29. septembra). Keby žil, bol by celkom určite ešte i dnes, v zrelom veku, bohatom na skúsenosti, kraľoval najvýznamnejším mozartovským našťudovaniam. Mal k tomu ojedinelé talentové i technické predpoklady. — Od roku 1955 člen Leitnerovho sólistického súboru Württemberskej štátnej opery v Stuttgarte zažiaril na medzinárodnom nebi v roku 1958 ako Mozartov Tamino vo festivalovom Aix. O rok prišiel už festival v Salzburgu (Henry Morosus v Straussovej Mlčanlivej žene), nasledujú sezóny vyplnené úspešnými pohostinskými vystúpeniami v najväčších európskych operných centrách a zároveň úmerné rozširovanie repertoáru, ktorý prekvapuje univerzalitou štýlov. Primát v ňom hrajú, pochopiteľne, mozartovské party (Belmonte, don Ottavio, Ferrando, Tamino) a lyrické úlohy v operách Richarda Straussa (Naraboth, taliansky spevák, Laikippos v zriedkavo uvádzanej Dafné). Wunderlich dokázal dať novú dávku životnosti Lortzingovým operám, vzorovo naplnil zásto, ktorý charakteru jeho hlasu ponúka dielo Richarda Wagnera (kormidelník v Blúdiacom Holanďanovi), talentom a „vedomosťou“ vedel prekonať handicap skúseností, ktoré vyžaduje interpretácia Pfitznerovho Palestrinu. Ale výborne spieval tiež Len-

ského a Mazala z Výletov pána Broučka (na gramoplatni tiež Janíka a Hermanna) a nevyhýbal sa ani súčasnej tvorbe. Vytvoril titulnú postavu v Egkovom Revízorovi, Horaca v Liebermannovej Škole žien, dve závažné partie v svetových premiérach klasikov opery XX. storočia — Tiesia v Orffovom Oidipovi tyranovi a Kryštofa v Egkových Zásnubách v San Domingu.

Odišiel na prahu veľkej medzinárodnej kariéry, uprostred nedokončeného umeleckého vývoja. Navonok jeho spev charakterizovala jedinečná farebnosť prúžneho, pohyblivého hlasu, vrúcna mäkkoť a primárna hudobnosť prejavu, dokonalá kantiléna, veľkorýsky obľubí frázy. Nepotreboval „robif výraz“ nadmerným používaním dynamiky — mal ho už „v hlase“. Bol typickým belkantovým spevákom z rodu klasického talianskeho školenia a týmto prívlastkom ho obdarili prakticky všetky veľké autority operného sveta. Práve v zmysle ovládania belkanta akoby bol preskočil hlboko do nemeckej opernej minulosti, až k Richardovi Tauberovi. Wunderlichovo Dona Narcisa z Rennertovho pokusu o oživenie Turka v Taliansku na nemeckých javiskách, jeho Ramira z Popolušky, Ernesta z Dona Pasquala, Alfreda z Traviaty, na gramoplatni aj kompletného Rudolfa a Pinkertona, jeho podanie Larovej Granady, znejme z interpretácie Lanzovej, vnímame ako autenticky talianske aj keď sú naspievané v nemeckom jazyku. Majster Wunderlich aj pri snahe o maximálnu zrozumiteľnosť svojej nemčiny podriadil znenie vokálu krásu a „správnosť“ posadenia tónu, pojmový zmysel slova hudobným obsahom. Sám

na túto tému vyslovil niekoľko myšlienok pri svojom poslednom pražskom vystúpení. Citujeme z časopisu Hudební rozhledy (1966, č. 12): „...Bude-li se opera vyvíjet tak jako dosud, je to konec. U Mozarta sloužilo ještě slovo hudbě, vývoj však jde směrem ke slovu. Byl ražen pojem hudební divadlo, což v jistém smyslu vlastně už není opera... Dnes jsou již herci, kteří dovedou odzpívat moderní partie, ale hlasů pro Mozarta je čím dále tím méně. Fascinace hudbou, která existovala za Rossiniho, kdy koloraturní zpěvačka strhla celý dům, musila mít nějaký důvod... Neumím italsky, ale italsky zpívané opery mne strhují prostě silou hudby. U Mozarta je text služkou hudby. Co si fan tutte je přece beznadějná historie...“

Medzeru v mozartovských našťudovaníach po predčasnom odchode Fritza Wunderlicha sa na veľkých svetových pódiiach dodnes nepodarilo zaplniť. Nahradili ho ani leggieroví talianski tenoristi typu Casellata, či Bottazza, ani odchovanci francúzskej (Tappy), anglickej (Burrows, Davies) či americkej opery (Grobe), tým menej jeho krajanovia (Schreier, Hollweg, Laubenthal, Wohlers, Büchner, Kollo), ktorí wunderlichovské belkanto vo väčšej či menšej miere nahradzujú muzikantsky síce bezpečným, ale obsahovo sterilným a stereotypným falzetom. Nie náhodou ani jeden zo spomínaných dnešných mozartovských tenoristov nedokáže autenticky interpretovať lyrické partie talianskej opery. Ak súhlasíme s konštatovaním Ulricha Schreibera — „tak ako ťažko hovoriť o nástupcovi Carusa, tak ťažko možno hovoriť o nástupcovi Wunderlicha“ — musíme ho doplniť: dnešný súmrak na poste mozartovského tenoru nie je iba dôsledkom absencie talentovaného fenoménu, ale aj vkusovej a technickej orientácie.

JAROSLAV BLAHO

Budúci rok v máji oslávi jeden z najvýznamnejších skladateľov XX. storočia Werner Egk osemdesiatiny. Už teraz pripravuje viac inštitúcií toto jubileum. Divadelné scény ohlasujú javiskové diela skladateľa a tiež niektoré jeho novinky. Osobitne sa hovorí o jeho novej Predohre a ďalších, doteraz neznámych skladbách. Slovenský operný návštevník má stále v živjej pamäti skvelé našťudovanie jeho opery Revízor v SND.

Londýnske centrum pre štúdium orchestrálnej hry zahlasuje rad nových aktivít. Stretávajú sa tu mladí ľudia z celého sveta a pripravujú sa na dráhu orchestrálnych hráčov. Je to typ postkonzervatóriálneho štúdia. Organizátori počítajú i s československou účasťou.

H. W. Henze opäť zhudobnil Lorcua a na jar tohto roku uviedol svoju premiéru diela El Rey de Harlem pre stredné hlasy a 8 nástrojov. Podľa kritik je to vyjadrenie spoločenských vízií černochovej newyorskej štvrti Harlem. Henze pokračuje vo svojej angažovanej ceste, pričom kritiky hovoria o skvele vypracovaných hlasoch a veľku úspornej partitúre.

Krzystof Penderecki patrí stále k najhranejším súčasným skladateľom. Šesť orchestrov zahlasuje na jeseň uvedenie jeho Husľového koncertu, v októbri ho uvedú i v Prahe. V Krakove sa uskutočnil Pendereckého týždeň, kde prezentovali rad jeho skladieb.

Všetkých 8 symfónii K. A. Hartmanna nahral na gramofónové platne Bavorský rozhlasový symfonický orchester a vydala ich spoločnosť Wergo. Je to opäť nová pocta tomuto tvorcovi, v ČSSR stále tak málo hranému modernému realizatovi.

Už deviaty raz sa stretla Hudobná mládež v júli vo Viedni, kde opäť založila Medzinárodný zbor a orchester. Okrem aktívnej práce v týchto súboroch oboznámili sa účastníci s hudobnou minulosťou Viedne a bohatstvom jej hudobných archívov.

Začiatkom novembra budú v Kasseli Hudobné dni venované odkazu J. Haydna. Prítomní muzikológovia majú posúdiť, čo znamená Haydn pre dnešok, ako ho treba hodnotiť, na ktoré hodnoty jeho diela sa zabída.

Fidelio z číslícového záznamu. Beethovenova opera Fidelio je prvou opernou nahrávkou uskutočnenou číslícovým (digitálnym) postupom. Ide tu o číslícový záznam, ktorý najnovšie používa pri nahrávkach aj Herbert von Karajan. Zvuky z akustických signálov sa transformujú do číselných kombinácií (počítačové signály). Zvukové vlny sa elektromagneticky neukladajú na zvukovú pásku, ale do počítača vo forme skupín čísel, ktoré možno snímať (640 000 jednotlivých signálov za sekundu). Počítač bude — jednoducho vyjadrené — naprogramovaný výsledným materiálom snímania nahrávaného diela. Zvuková páska s jej vedľajším šumom, s jej opotrebovaním a frekvenčnými výkyvmi už nebude pri výrobe platní použitá, pravda, pokiaľ ju netreba vyhotoviť pre dodatočné spracovanie takej nahrávky. Technici ubezpečujú, že aj v takom prípade zvuková vernosť a brilantnosť takej nahrávky je omnoho väčšia ako pri konvenčnej výrobe.

V moskovskom Veľkom divadle bola úspešná premiéra nového celovečerného baletu Macbeth na motívy rovnomennej Shakespearovej hry. Hudbu skomponoval Kiril Molčanov, choreografia je dielom Vladimíra Vasilieva.

Berlínska štátna opera (NDR) a štátna opera Drážďany chcú v koprodukcii pripraviť v rokoch 1982—1984 novú inscenáciu Wagnerovej tetralógie Prsteň Nibelungov. Režisér om tohto veľkolepeho podujatia je Harry Kupfer, hudobne našťuduje celé dielo Rolf Reuter.

Pri príležitosti jubilejného roka Karla Goldmarka, uskutočnila sa v štúdiách Hungarotonu nahrávka jeho jedinej opery „Kráľovná zo Sáby“, ako svetová gramopremiéra kompletného diela, lebo doteraz bola známa — mimo ojedinelých slávnych árií — iba skrátená verzia v jednej „pirátskej“ nahrávke. Titulný part spieva Klára Takáčová, Sulamith Veronika Kincsesová a tenorový part Assáda mladý wagnerian Siegfried Jerusalem. Orchester a zbor štátnej opery v Budapešti diriguje Adam Fischer.

Ďalšou svetovou premiérou Hungarotonu je „Miserere d mol“ Gaetana Donizettiho. Jednotlivé časti partitúry, ktoré ako rukopisy sa nachádzali v knižniciach Vatikánu, konzervatórií v Paríži a v Neapoli, až na jednu časť kompletizoval hudobný vedec István Máriašy. Nahrávka sa uskutočnila pred rokom v Bratislave za spolupráckovania Slovenskej filharmónie. Slovenského filharmonického zboru pod taktovkou Jozefa Makláriho. Sólové party spievali sólisti štátnej opery v Budapešti Júlia Pászthyová a Zsolt Bende.

Magda Móryová

Životná dráha viedla jubilantku prof. Magdu Móryovú, rod. Szakmáryovú (29. sept.) z rodných Košíc na Konzervatórium v Drážďanoch, kde študovala v klavírnej triede bývalej Lisztovej, Henseltovej i Bülowovej žiačky Laury Rappoldi-Kahrerovej (1853—1925). Szakmáryovej mimoriadny talent, vytrvalosť v práci zaslužišli sa o získanie možnosti ešte počas štúdií spolupracovať s Drážďanskou filharmóniou a sólisticky uviesť Händlovu Concerto grosso i Lisztovu Uhorskú fantáziu (XIV. rapsódiu).

Popri klaviristickom talente vrodenej muzikalita, hudobná inteligencia i fyziologické predpoklady vyústili u jubilantky aj v štúdium spevu, ktorý absolvovala súčasne ako druhý hlavný predmet aj na majstrovskej škole u Luisy Ottermannovej. Konzervatóriálne i vysokoškolské štúdiá v klavírnom odbore ukončila získaním prémie. Ďalšie plány — rozširovať koncertný repertoár — zmarila však smrť jej pedagogičky, preto sa rozhodla Szakmáryová ešte dva roky (1925—27) pracovať pod dohľadom bývalého Rubinštejnoveho a Lisztovho žiaka Emila von Sauera vo Viedni. Neskôr sa zdokonaľovala aj v speve u budapeštianskej sopranistky európskeho mena Terézie Krammerovej.

Kariéru koncertnej umelkyne — klaviristky i sopranistky nastúpila ešte v rokoch svojich štúdií. K jej popularite prispelo časté účinkovanie v rozhlasových vysielaniach. V budapeštianskom rozhlase vystupovala (aj s orchestrom) ako interpretka klavírnej tvorby, najmä nemeckých klasikov a romantikov. Na základe svojich rozhlasových výkonov dostala roku 1929 pozvanie do Veľkej Británie, kde spolupracovala v interpretácii literatúry pre dva klavíry s anglickým klaviristom T. d'Ehrmannom. Veľmi úspešne — získaním ceny — obstála jubilantka v súťaži gramofónovej spoločnosti Columbia, ktorá vyústila do nahrávky Debussyho skladieb.

Výsledkom úspešného speváckeho účinkovania bolo udelenie angažmánu sólistky v bývalom pražskom divadle (Neues Deutsches Theater), ktoré viedol svetoznámy dirigent Georg Szell. Počas 4 sezón (1930—34) našťudovala a s úspechom uvádzala rad lyrických sopránových úloh prevažne nemeckej a talianskej proveniencie. V jej vokálnom prejave spájala sa vysoká kultúra hlasu, podložená znamenitou technikou, sympatický zjav, pohotovosť a nevšedný dramatický talent.

I popri povinnostiach manželky a matky (vychovala tri dcéry) — dlhší čas žila na Novom Štrbskom Plese v Tatrách — našla si Móryová čas na cvičenie a ako klaviristka i speváčka účinkovala v rozhlasových prenosoch z Prešova, Košíc, Budapešti, Berlína, Viedne, Bratislavy i Prahy. Svedčí o tom pomerne bohatá korešpondencia jej i jej bývalého manžela — hudobného skladateľa Jána Móryho — s Alexandrom Albrechtom uložená v archíve Hudobného oddelenia Historického ústavu Slovenského národného múzea v Bratislave.

Bohaté zázemie skúseností, vytríbený hudobný vkus, široký rozhľad prišla ju-

bilantka od roku 1955 rozširuje na bratislavské konzervatórium. Čoskoro sa tu uplatnila ako vynikajúca a vyhľadávaná komorná hráčka-klaviristka (škoda, že sa jej neušiel v tomto odbore aj pedagogický post) a čoskoro sa presadila aj ako znamenitý vokálny pedagóg. Z jej speváckej triedy vyšiel rad sólistov, ktorí sú angažovaní na popredných operných scénach ČSSR: laureátka Státnej ceny Kl. Gottvalda A. Kajabová-Peňáškova, G. Beňačková, M. Nitranová, R. Štúrová-Illebergerová, O. Malachovský, M. Cibulová, L. Izsofova a ďalší. Kladné výsledky tejto práce znamenali možnosť pedagogického účinkovania na VSMU. Je príznačné, ako prof. Móryová dokázala svoj nevšedný „dvojdomý“ hudobný talent zúročiť vo svojej pedagogickej práci.

Bohatá, vytrvalou prácou i úspechmi lemovaná je životná púť jubilantky. — Je krásne žiť, umelecky tvoriť, vychovávať, hudovať. Zasluluje si to našu trvalú úctu, pochvalu a uznanie.

V. ČÍŽIK

Jozef Sikora

Začiatkom septembra t. r. sa dožil svojich päťdesiatin popredný bratislavský violončelista Jozef Sikora, ktorého umelecká činnosť bola prínosom ku kvalitnému rozvoju slovenského hudobného života. Sólista, komorný hráč a pedagóg Jozef Sikora nepatrí k ľahko charakterizovateľným umeleckým osobnostiam, ktorých profil sa bez námahy verne zachycuje niektorými vetami. Introvertnosť, hlbavosť, ako i náročnosť voči sebe sú predsa najmarkantnejšími determinantami jeho umeleckej povahy. Brnenský rodák študoval v rokoch 1945—1949 na Konzervatóriu v Brne, v ďalších rokoch dopĺňoval svoje štúdiá na AMU u profesora Černého. Na Vyššej hudobnej škole v Kroměříži získal bohaté pedagogické skúsenosti, z ktorých čerpal neskôr v rámci svojej pedagogickej činnosti na VSMU v Bratislave. Okrem funkcie koncertného majstra Symfonického orchestra v Bratislave venoval sa s veľkým úspechom i komornej hudbe a sólistickej činnosti. V rokoch 1959—1962 bol členom Bratislavského (Slovenského) kvarteta, v rámci ktorého pôsobil i v uplynulých rokoch. Napriek tomu, že sa J. Sikora venoval i pedagogickej činnosti na VSMU, s veľmi dobrým úspechom — napr. Juraj Alexander bol jeho diplomantom — nevedel sa definitívne rozhodnúť pre pedagogickú dráhu, pretože ho priťahovala aktívna hra.

Sólistickú a komornú hru pokladal J. Sikora za najpríťažlivejšiu podobu umeleckej činnosti a venoval sa jej s najväčšou oddanosťou a cielavedomosťou. Jeho koncertné výkony, ako aj nahrávky — zaslúžil sa o uvedenie mnohých diel slovenskej tvorby — sa vyznačujú citlivou drobnokresbou, subtilitou a intimitou vo vcitovaní sa do interpretovaných diel a v nachádzaní premyšlenej a prílehavej instrumentálnej formulácie. Prísny umeleckými kritériami vedená štúdiálna práca pri budovaní repertoáru viedla na základe ustavičného autodiálu k veľkej dokonalosti hráčskeho výkonu a v rozhodujúcom dôsledku k veľkej umeleckej prehĺbenosti interpretačnej nadstavby.

JÁN ALBRECHT

Pochopenie pre iniciatívu

Vo Východoslovenskom múzeu sa rozhodli zriadiť úsek pre hudobnú kultúru. Riaditeľ Viliam Šulc pre tento iniciatívny krok odbornej pracovníčky Márie Ginelliovej prejavil vzácne pochopenie. Ide o spoločensky jedinečnú a politicky významnú aktivitu, ktorá po realizácii bude mať ďalekosiahly kultúrno-politický význam v oblasti hudobnej kultúry u nás.

Aby sme sa dozvedeli o tomto zámere viac, zašli sme za Máriou Ginelliovou.

Čo vás viedlo k tomu, že ste prišli s iniciatívou, aby sa v múzeu zriadilo oddelenie hudobnej kultúry?

— Stačí spomenúť také kultúrne centrá minulosti ako je Levoča, Košice, Prešov, Bardejov a vybaví sa nám v myslí kultúrne bohatstvo pamiatok, ktoré sú známe doma i v ďalekej cudzine. Známe sú aj mnohé hudobné fondy z tohto teritória, no možno tu stále ešte objavovať materiály dosiaľ neznáme. Východoslovenské múzeum v minulosti zameriavalo sa hlavne na odbory všeobecnej histórie, umelecko-historický a archeológii. Z týchto odborov sú tu bohaté zbierky. Hudobná kultúra nebola a dosiaľ nie je systematicky sledovaná. Exponáty z oblasti hudobnej boli získavané len živeľne, náhodou a neboli funkčne a muzeologicky spracované. A práve v tomto prostredí hudobná tvorba mala optimálne podmienky a vznikli tu diela, ktoré zaraďujú Slovensko do kontextu európskeho umenia.

Nazdávam sa, že Východoslovenské múzeum musí túto medzeru v bádani v oblasti hudobnej kultúry v minulosti i prítomnosti vyplniť systematickou muzeologickou činnosťou.

Ake sú vaše predstavy o tejto činnosti a kedy by sa mohli realizovať?

Vybudovanie expozície histórie hudobnej kultúry v tunajšom múzeu považujem za svoju veľkú úlohu, ktorá tak ako v iných odboroch ukáže a doplní kultúrnu úroveň nášho regiónu. Moje predstavy o tejto činnosti sa do určitej miery začali vlastne už realizovať...

Podujali ste sa na veľmi ťažkú úlohu, najmä pokiaľ ide o ponor do minulosti. Vedecký výskum si vyžiada okrem iného

aj odborné expertízy historikov a hudobných historikov a teoretikov. Sú predpoklady aj pre túto náročnú a vážnu odbornú prácu vo vašom múzeu?

Na začiatku tejto práce je potrebné postupovať podľa rozpisu prác, až potom budú nasledovať vedecké expertízy. Zatiaľ sa chceme sústrediť na dobudovanie už existujúcich fondov hudobnej kultúry u nás od najstarších čias po súčasnosť. Zisťovať a získavať archívalie, resp. ich faximille, dokumentačný materiál významných hudobných udalostí, dokumenty o robotníckych spevokoch, dokumentáciu o hudobných tvorcoch, ale aj interpretoch, ktorí sa v našom kraji narodili, žili alebo účinkovali. Chceme evidovať výrobcov hudobných nástrojov. Verím, že sa iste postupne vytvoria všetky predpoklady, aby sa táto práca realizovala v celej šírke a na potrebnej vedeckej úrovni.

Sústrediť hudobné pamiatky východného Slovenska do jedného centra bude záslužný čin. Za aké obdobie možno rátať s otvorením takejto expozície?

Tunajšie múzeum vlastní už teraz exponáty z tohto odboru. Na utvorenie ucelenej expozície hudobnej kultúry a dejín hudby si však treba počkať pár rokov. Veď táto práca si vyžaduje všestrannú iniciatívu a muzeologické vyhodnotenie získaných materiálov.

Akú pomoc pre túto prácu by ste očakávali zo strany našich hudobných inštitúcií?

Ľí tejto práci treba nadviazať kontakt so Zväzom slovenských skladateľov a Slovenským hudobným fondom, aby nám vyšli v ústrety pri získavaní materiálov od súčasných hudobných tvorcov, ktorí sa narodili, žili, tvorili alebo sa inšpirovali vo svojej tvorbe východoslovenským prostredím, tiež kontakty s ďalšími inštitúciami, ktoré majú väčšie skúsenosti s výskumom hudobnej minulosti Slovenska. Budeme vďační za každú pomoc v práci pri budovaní referátu hudobnej kultúry a dejín hudby vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach.

Zhovárať sa: GUSTÁV HUPKA

Vedenie Slovenskej filharmónie a ZV ROH oznamujú, že dňa 28. VIII. 1980 náhle zomrel vo veku 61 rokov bývalý zaslužitý člen Slovenskej filharmónie JOZEF SVENK
Cest jeho pamiatke!

O novej sezóne Štátneho divadla v Brne

Rigoletto Giuseppe Verdiho je komcom septembra prvou premiérou na scéne Janáčekovho divadla. Táto inscendácia hudobne pripravuje dirigent J. Štych, režijne V. Věžník a scénicky J. A. Sálek. Pozornosť divákov vyvolá i druhá premiéra — Ivan Hrozny (Pskoviťanka) Rimského Korsakova. Dielo je výrazom občianskych postojov klasika ruskej národnej opery. Vznikalo v období, kedy sa skladateľ vedome angažoval pre oslobodenie ruského ľudu z cárskoho otroctva. V Brne bola táto opera predvedená iba raz a to v roku 1938. Významnou udalosťou bude inscendácia scénického obrazu Carla Orffa Carmina burana. Pre hudobné divadlo nášho veku objavuje novou jarmou hudobno-scénický prejav. Tri tituly patria súčasnej českej tvorbe. Johannes doktor Faust brnenského skladateľa Josefa Berga je oslavou odkazu ľudového bábkára Matěja Kopeckého. Manželské kontrapunky Josefa Pauera neboli doteraz v Brne uvedené. Ide o tri miniatúrne hry, parodické až groteskné pohľady na všedné epizódy každodenného života. Ženitba Bohuslava Martinů pripomenie skladateľovo jubileum. Mimoriadnou udalosťou má byť nové nastudovanie Smetanovho Dalibora, ktorého revolučný charakter a umelecká hodnota ho predurčuje k oslavám 60. výročia založenia KSČ. Svetová operná tvorba obohati Lortzingova opera Cár a tesár. Naposledy bola táto klasická buffa predvedená na brnenskej scéne v roku 1925.

Umelecké úlohy baletného súboru sú nielen v nadviazaní na výsledky minulých sezón. Mimoriadny umelecký zisk bude znamenať ďalší kontakt s tvorbou hostujúceho sovietskeho choreografa. V

prvom trojaktovom večere ožije Scerina Carmen, Sibelio Scaramouche a Pan a Syrinx lotyšského skladateľa Olega Barskova. Balety nastuduje s brnenským súborom národný umelec, Litovskej SSR A. Lemberg. V druhej premiére ožije balet sovietskeho skladateľa Sergeja Slonimského Ikaros, sezónu ukončí večer komorných baletov: Partita d mol Fr. Ant. Ignáca Tátu, Comedie dell'arte B. Martinů a Brittenova Simple symphony.

Spevohra bude mať v novej sezóne šesť premiér. Najprv uvedie nesmrteľnú operetu J. Straussa Netopier. Prekomponovaná džezová opera Jiřího Štúra — Jiřího Suchého Dobře platená prechádzka je komediálnou štúdiou o ľuďoch, schopných podriať celý svoj citový život vidine náhleho zbohatnutia. Diváci iste dobre prijímajú operetu, klasiku domácej operetnej tvorby — Slovácku princezku Rudolfa Piskáčka. Pri príležitosti Dní poľskej ľudovej kultúry nastuduje spevoherný súbor spevohru Jana Stefaniha — Wojciecha Bogusławského Krakowiaczy a Górale. Autor hudby Jan Stefań, pražský rodák a kapelník Národného divadla vo Varšave, je jedným z českých emigrantov, ktorí dali základ spevohrám v poľskom jazyku. Na scéne brnenskej spevohry objaví sa tiež jeden z prvých muzikálov uddzaných v Československu — Keď je v Ríme nedela G. Krammera — P. Garineiho — S. Giovanniného. Pôvodnou novinkou je muzikál Oldřicha Šuratera — Miroslava Svanderlíka Šediny páně Casanovy. Autori zosmiešňujú casanovský mýtus a demaskujú casanovskú pózu v každodennom živote.

PETRA HEERENOVÁ

IX. MUZIKOLOGICKÁ KONFERENCIA

HUDOBNÁ KRITIKA V BRATISLAVE V ROKOCH 1920—1980

8. a 9. októbra 1980 — 9,00—14,00 h Filmový klub, Čs. armády č. 36

Program:

Streda 8. októbra 1980 (9,00—14,00 h)

Úvodný referát:

Dr. Zdenko Nováček, CSc., vedecký tajomník konferencie:

Hudobná kritika v Bratislave v rokoch 1920—1980.

Referáty:

1. PhDr. Vladimír Čížik — Odras bratislavského hudobného života v poprevratovej čs. tlači.
2. Ján Palkovič — Ivan Ballo a svet jeho kritérií.
3. Gejza Vajda — Hudobná publicistika HIRADÓ medzi dvoma vojnami.
4. Eman Muntág — Bratislavská hudobná kritika a dielo Viliama Figuša-Bystreho.
5. PhDr. Terézia Ursinyová — Hudobná kritika v časopise ELÁN na prelome epoch.
6. Jitka Brabcová — Reflexie bratislavského hudobného života medzi vojnami v českých časopisoch.
7. PhDr. Jozef Tvrdoň, CSc. — Ako komentovala slovenská kritika českú tvorbu.
8. Eva Katová — Kritická činnosť Jána Strelca.

Štvrtok 9. októbra 1980 (9,00—14,00 h)

9. Jaroslav Blaho — Povojnová operná kritika.

10. Ján Albrecht — Socialistická kritická orientácia.

11. Anna Kovářová — Hudobná kritika vo Východoslovenskom kraji

12. Mariana Bárdiová — Hudobná kritika v Stredoslovenskom kraji.

13. Igor Wasserberger — Populárna hudba v zrkadle hudobnej kritiky.

14. Igor Podracký — Funkcia a úlohy súčasnej hudobnej kritiky.

15. PhDr. Ladislav Mokř, CSc. — Dobroslav Oreľ ako kritik a publicista.

Prestávka

Diskusia

Záver

Sekretariát muzikologickej konferencie:

MDKO, Suché mýto 17, tel. 331 271-3, kl. 002.

Informácie podáva:

HUDOBNÝ ŽIVOT — dvojtyždenník. Vydáva Slovkoncert vo Vydavateľstve OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Vedúci redaktor: PhDr. Zdenko Nováček, CSc., zást. ved. red.: Viera Lippoldová, redaktor Alfréd Gabauer, prom. hist. Redakčná rada: Pavol Bagin, Jaroslav Blaho PhDr. Lubomír Čížek, PhDr. Vladimír Čížik, Ladislav Doša, Alojz Luknár, prom. ped., Jaroslav Meier, Zdenko Mikula, PhDr. Michal Palovčík, Igor Podracký, PhDr. Terézia Ursinyová. Adresa redakcie: Gorkého 13/VI., 893 36 Bratislava, telefón: 338 234. Administrácia: Vydavateľstvo OBZOR n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Izerné oddelenie: Gorkého 13 893 36 Bratislava. Tlačia Nitrianske tlačiarne, n. p., 949 01 Nitra. Rozširuje PNS. Objednávky predplatiteľov prijíma PNS — Ústredná expedícia tlače administrácia odbornej tlače, Gottwaldovo nám. 48/IV., 805 10 Bratislava. Objednávky odberateľov v zahraničí prijíma SLOVART, úč. spol., Leninovská ul. č. 11/I., 896 26 Bratislava. Cena jedného výtlačku 2 Kčs. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Indexné číslo: 492 15

Registračné číslo: SČTI 6/10

16. BRATISLAVSKÉ HUĎOBNÉ SLÁVNOSTI

člen Európskej asociácie hudobných festivalov (AEFM)

3. - 17. 10. 1980

Hlavný usporiadateľ: Slovkoncert, čs. umelecká agentúra

11. INTERPÓDIUM

6.-8. 10. 1980

Medzinárodná koncertná tribúna mladých interpretov (UNESCO) - výberové kolo
3.-4. 10. 1980

Pracovné podujatia:

Muzikologická konferencia na temu:
Hudobná kritika v Bratislave v rokoch 1920-1980
8.-9. 10. 1980

Usporiadateľ: Mestský dom kultúry a osvety v Bratislave

Stretnutie dramaturgov symfonických telies zo socialistických krajín
13.-15. 10. 1980

Usporiadateľ: Slovenský hudobný fond
Medzinárodná výstava hudobní a kníh o hudbe
6.-17. 10. 1980

Usporiadateľ: Slovart
Umelecké podujatie k 90. výročiu narodenia Bohuslava Martinu

5. 10. 1980 - Dom ČSSP, Herlianska ul.
Usporiadateľ: Panton, čs. hudobné vydavateľstvo
Výstava k 135. výročiu narodenia Jána Nepomuka Batku, organizátora hudobného života v Bratislave
Usporiadateľ:

Mestské múzeum v Bratislave
Archív mesta Bratislavy

Program umeleckých podujatí:

Piatok - 3. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
Slávnostné otvorenie 16. BHS
SPEVÁCKY ZBOR MESTA BRATISLAVY
Dirigent - Ladislav HOLÁSEK
Hrušovský, Tanejev, Säuer, Dambis, Koszewski, Cikler, Hatrík
19,00 - Slovenské národné divadlo
Balet SND
TRIPTYCH ŽIVOTA
Suchoň: Čarodejná noc
Suchoň: Poème macabre
Zeljenka: Zaklínadlá
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA
Dirigent - Ladislav SLOVÁK
Sólista - Heinrich SCHIFF, violončelo (Rakúsko)
Tausinger, Dvořák, Prokofiev
22,00 - Koncertná sieň Čs. rozhlasu
DELLER CONSORT LONDÝN (Veľká Británia)
anglická, nemecká, francúzska a talianska vokálna tvorba XVI. a XVII. storočia

Sobota - 4. 10.

17,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
POLSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER (PLR)
Dirigent - Jerzy MAKSYMUK (PLR)
Sólista - Krzysztof JAKOWICZ, husle (PLR)
Lutoslawski, Vivaldi
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Strauss: ELEKTRA - 1. premiéra
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SYMFONICKÝ ORCHESTER ČS. ROZHLASU V BRATISLAVE
Dirigent - Ondrej LENÁRD
Sóliska - Anna MOFFOVÁ, soprán (USA)
Mozart, Donizetti, Rezníček, Bellini, Verdi, Massenet, Gounod, Cilea, Leoncavallo
22,00 - Nová scéna
Gigliola NEGRIOVÁ, spev (Taliansko)
Raffaele ELIA, gitara (Taliansko)
Emanuel PIEMONTE, klavír (Taliansko)
Ladislav CHUDÍK, recitácia
F. García Lorca - Básne a piesne
scénický recitál

Nedeľa - 5. 10.

10,30 - Hudobná sieň Bratislavského hradu
HORTUS MUSICUS (ZSSR)
Seni, von Bruck, Praetorius, Wiedman, Hassler, Brade
17,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
VIEDENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER (Rakúsko)
Dirigent - Kurt WÖSS (Rakúsko)
Sólista - Peter TOPERCZER, klavír
Mozart
19,00 - Nová scéna
Spevoherný súbor NS
Sebo-Martinský: OHNIVÁK
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
JANAČKOVA FILHARMÓNIA OSTRAVA
Dirigent - Otakar TRHLÍK
Sólista - Gustav SCHMAHL, husle (NDR)
Ferenczy, Beethoven, Martinů

Pondelok - 6. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
INTERPÓDIUM
Tón nu Nguyet MINH, klavír (Vietnam)
Beethoven, Debussy, Thuy Loan, Skriabin
Radovan VLATROVIĆ, lesný roh (Juhoslávia)
Schumann, Matz, Cherubini
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Mozart: FIGAROVA SVADBA
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
INTERPÓDIUM
ŠTÁTNY KOMORNÝ ORCHESTER ŽILINA
Dirigent - Jan VALTA
Sólisti -
Rolf-Carsten BRÖMSEL, husle (NDR)
Dimo DIMOV, klavír (BER)
Nana JASVILIOVÁ, husle (ZSSR)
Mozart, Vivaldi

Utorok - 7. 10.

17,00 - Koncertná sieň Čs. rozhlasu
KOMORNÝ ORCHESTER TBILISKÉHO ŠTÁTNEHO
KONZERVATÓRIA SARADZISVILHO (ZSSR)
Purcell, Vivaldi, Čajkovskij, Cincadze, Mozart, Britten
19,00 - Slovenské národné divadlo
Balet ŠTÁTNEHO DIVADLA V BRNE
Martinů: SACH KRÁLOVI
Stravinskij: VTÁK OHNIVÁK
Ravel: BOLERO
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
INTERPÓDIUM
ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE
Dirigent - Valerij GERGIJEV (ZSSR)
Sólisti -
Péter NAGY, klavír (MLR)
Krzysztof SMETANA, husle (PLR)
Daniel VEIS, violončelo (ČSR)
Mozart, Stravinskij, Schumann, Beethoven

Streda - 8. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
INTERPÓDIUM
Efraim AMADOR, gitara (Kuba)
Villa-Lobos, Castellanos, Barrios, Lauro, Amador
Brouwer, Barosso
Jozef TOPERCZER, husle (SSR)
František REK, bicie nástroje
Ivan PALOVIČ, klavír
Hanus, Respighi, Sostakovič
19,00 - Slovenské národné divadlo
Balet KISFALUDYHO DIVADLA GYŐR (MLR)
OBUBENCI SLNKA
na hudbu C. Orffa a R. Straussa
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
INTERPÓDIUM
SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA
Dirigent - Vladimír VÁLEK
Sólisti -
Florin PAUL, husle (Rumunsko)
Eva DIANOVSKÁ, klavír (SSR)
Paganini, Beethoven, Dvořák

Štvrtok - 9. 10.

17,00 - Koncertná sieň Čs. rozhlasu
CAMERATA SLOVACA
Dirigent - Viktor MÁLEK
Sólisti -
Eva BLAHOVÁ, soprán
Viktor ŠIMČISKO, husle
Recitácia - Leopold HAVERL
Dibák, Somers, Benda
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Donizetti: LUCIA DI LAMMERMOOR
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
MINSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER (ZSSR)
Dirigent - Jurij GIRJUK (ZSSR)
Sólista - Alexander PRICHODKO, hboj (ZSSR)
Händel, Corelli, Vivaldi, Pergolesi, Glebov, Bartók

Piatok - 10. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
Jozef PODHORANSKÝ, violončelo
Dagmar SEBESTOVÁ, flauta
Viktor ŠIMČISKO, husle
Karol ILLEK, kontrabas
MUCHOVO KVARTETO
Euba BARICOVÁ, alt
Adaskin, Gellman, Morawetz, Weinzwieg, Papineau-Couture, Glöck
19,00 - Slovenské národné divadlo
Balet SND
Delibes: COPPELIA
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SYMFONICKÝ ORCHESTER ZÁPADONEMECKÉHO
ROZHLASU KOLÍN (NSR)
Dirigent - Hiroši WAKASUGI (Japonsko)
Sólista - Václav HUDEČEK, husle
Wagner, Mozart, Hindemith
22,00 - Divadelné štúdio VŠMU
TRÁVNÍČKOVO KVARTETO
CAMERATA SLOVACA
Dirigent - Viktor MÁLEK
Sergej KOPČÁK, bas
Jozef PODHORANSKÝ, violončelo
Jan SALAY, klavír
Beneš, Kowalski, Berger, Malovec

Sobota - 11. 10.

10,30 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
Jindřich PAZDERA, husle
Cyril DIANOVSKÝ, klavír
Viktor ŠIMČISKO, husle
Helena GAFFOROVÁ, klavír
BRATISLAVSKÉ DYCHOVÉ KVINTETO
Suchoň, Očenáš, Kardoš, Dionisi, Bázlik, Sára
17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
KOŠICKÉ KVARTETO
José Luis LOPÁTEGUI, gitara (Španielsko)
Bagin, Boccherini, Ravel
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Strauss: ELEKTRA - 2. premiéra
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SYMFONICKÝ ORCHESTER ČS. ROZHLASU V BRATISLAVE
Dirigent - Manuel Duchesne CUZÁN (Kuba)
Sólisti -
Ruggiero RICCI, husle (USA)
Ramon CALZADILLA, barytón (Kuba)
Rossini, Mendelssohn-Bartholdy, Gramatges
22,00 - Koncertná sieň Čs. rozhlasu
Džezový koncert
Gabriel JONÁŠ, klavír
Emil VIKLICKÝ, klavír

Nedeľa - 12. 10.

10,30 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
Jean GUILLOU, organ (Francúzsko)
J. S. Bach
17,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER
Dirigent - Bohdan WARCHAL
Sólisti -
Jozef KOPELMAN, husle (ZSSR)
Jura ALEXANDER, violončelo
Lothar KOCH, hboj (NSR)
Klaus THUNEMANN, fagot (NSR)
Mozes, Haydn, Mendelssohn-Bartholdy
19,00 - Slovenské národné divadlo
SLOVENSKÝ LUDOVÝ UMELECKÝ KOLEKTÍV
Slovensko
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA
SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR
DETSKÝ SPEVÁCKY ZBOR ČS. ROZHLASU V BRATISLAVE
Dirigent - Oskar DANON (Juhoslávia)
Zbormajstri -
Lubomír MÁTL
Marián VACH
Sólisti -
Magdaléna HAJÓSSYOVÁ, soprán
Andrej KUCHARSKÝ, tenor
Jean-Jacques DOUMENE, barytón (Francúzsko)
Britten

Pondelok - 13. 10.

17,00 - Koncertná sieň Čs. rozhlasu
Peter MICHALICA, husle
Elena MICHALICOVÁ, klavír
Honogger, Brahms, Malovec, Dietrich - Schumann - Brahms
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Verdi: AIDA
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
Komorný orchester GASPARO DA SALO (Taliansko)
Dirigent - Agostino ORIZIO (Taliansko)
Locatelli, Marcello, Vivaldi

Utorok - 14. 10.

19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Smetana: HUBICKA
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
STRASBURSKÝ FILHARMONICKÝ ORCHESTER (Francúzsko)
Dirigent - Alain LOMBARD (Francúzsko)
Ravel, Roussel, Berlioz

Streda - 15. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
SCHUBERTOVO KVARTETO VIEDEN (Rakúsko)
Haydn, Dvořák, Beethoven
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Suchoň: KRÚTNAVA
Dirigent - Peter FALK (NSR)
Sólisti -
A. KUCHARSKÝ a. h.
Heinz FRIEDRICH a. h. (NSR)
19,00 - Nová scéna
Spevoherný súbor NS
Podberežskij: TAJOMSTVO VEEVYSLANCOVÝCH TOPÁNK
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
DRAŽDANSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER (NDR)
Umelecký vedúci a sólista - Manfred SCHERZER (NDR)
Händel, Matthus, Vivaldi, Mendelssohn-Bartholdy

Štvrtok - 16. 10.

17,00 - Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca
HOLANDSKÉ KLAVÍRNE KVARTETO (Holandsko)
Martinů, Mozart, Schumann
19,00 - Slovenské národné divadlo
Balet SND
Héroid - Lanchberry: MÁRNA OPATRNOST
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
Jessye NORMANOVÁ, soprán (USA)
Phillip MOLL, klavír (Veľká Británia)
Haydn, Brahms, Poulenc, Strauss

Piatok - 17. 10.

17,00 - Dom ČSSP, Herlianska ul.
Indický súbor TRAYA (India)
Umelecký vedúci - Pandit Nikhil GHOSH (India)
tradičná indická hudba
17,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER
Dirigent - Bohdan WARCHAL
Euba BARICOVÁ, mezzosoprán
PRAŽSKÝ MUŽSKÝ ZBOR
Dirigent - Miroslav KOŠLER
Kutavičius, Sostakovič, Taktakišvili
19,00 - Slovenské národné divadlo
Opera SND
Musorgskij: BORIS GODUNOV
Bulat MINŽILKIJEV a. h. (ZSSR)
20,00 - Koncertná sieň Slovenskej filharmónie
ZÁVEREČNÝ KONCERT 16. BHS
SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA
Dirigent - Carlos PAITA (Argentína)
Sólista - Ivan MORAVEC, klavír
Hrušovský, Schumann, Mahler

ZMENA PROGRAMU A ÚČINKUJÚCICH VYHRADENÍ